

ETNE KONTROLLUTVAL

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Dato: tysdag 8. oktober 2024
Tid: kl. 14.00
Sted: Etne tinghus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS, tlf. 959 86 979
eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Ved forfall blir varamedlem innkalla særskilt. Medlem som har lovleg forfall eller meina seg ugild, må gi melding om dette slik at varamedlem kan bli innkalla.

Sakskartet vil bli lagd ut på kommunen si nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Saker merka *Ikkje offentleg jamfør off. l.*, blir berre sendt til medlemmer/varamedlemmer.

Kommunedirektøren er invitert

SAKLISTE:

- 13/24 Godkjenning av protokoll frå møtet 21.05.24
- 14/24 Orientering om «Oppvekst» - v/kommunalsjef
- 15/24 Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll
- 16/24 Val av nytt revisjonsprosjekt
- 17/24 Budsjettframlegg 2025 –kontrollarbeidet i kommunen
- 18/24 Revisor si egenerklæring for 2024
- 19/24 Orientering om revisjonsstrategi og forenkla etterlevingskontroll for 2024
- 20/24 Referat- og orienteringssaker

Ymse

Aksdal, 01.10.24

Kurt B. Hagen
Kontrollutvalsleiar

Odd Gunnar Høie
Utvalssekretær

Kopi: Ordførar (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Kommunedirektør (til orientering)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	13/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTET 21.05.24**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Protokoll frå møtet i Etne kontrollutval 21.05.24 blir godkjent slik han ligg føre.

Saksvedlegg: Protokoll frå møtet 21.05.24

Saksorientering:

Utkast til protokoll frå kontrollutvalet sitt møte 21.05.24 følgjer vedlagt. Protokollen er gjennomlest og førebels godkjent av møteleiar i etterkant av møtet og er sendt kommunen slik han ligg føre. Det er ikkje komme merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen blir formelt godkjent i dette møtet.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie

Dagleg leiar/utvalssekretær

ETNE KONTROLLUTVAL**PROTOKOLL**

Tysdag **21. mai 2024** blei det halde møte i Etne kontrollutval under leiing av nestleiar Anna Rødne Gjerde.

MØTESTAD:	Etne tinghus, formannskapssalen
MØTESTART/-SLUTT:	kl. 14.00 – kl. 15.45
MØTANDE MEDLEMER:	Anna Rødne Gjerde (Frp), Tollef Rullestad (Ap), Kjell Tore Klungland (V) og Gerd Skumsnes Sørhus (Krf)
FORFALL:	Kurt Birger Hagen (INP)
MØTANDE VARAMEDELEM:	Pål Steinar Rullestad (Ap)
FRÅ SEKRETARIATET MØTTE:	Dagleg leiar/utvalssekretær Odd Gunnar Høie - Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRÅ ROGALAND REVISJONEN IKS:	Rekneskapsrevisor Edith Sætrevik og leiar forvaltningsrevisjon Bjørn G. Sæbø
FRÅ ADMINISTRASJONEN MØTTE:	Kommunedirektør Filippo Ballarin t.o.m. sak 10 og økonomisjef Cathrine G. Berge
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGJANDE SAKER BLEI HANDSAMA:**SAK 07/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRÅ MØTE 30.01.24****Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Protokoll frå møtet i Etne kontrollutval 30.01.24 blir godkjent slik han ligg føre.

Handsaming i kontrollutvalet 21.05.24:

Protokollen blei godkjent slik han var lagt fram.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 21.05.24:

Protokoll frå møtet i Etne kontrollutval 30.01.24 blir godkjent slik han ligg føre.

SAK 8/24 ORIENTERING FRÅ ADMINISTRASJONEN V/KOMMUNEDIREKTØREN

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Etne kontrollutval tek kommunedirektøren si utgreiing om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 21.05.24:

Kommunedirektør Filippo Ballarin orienterte om sitt arbeidsområde og viste eit organisasjonskart. Han gjorde geie for dei ulike einingane, med særleg vekt på stab-støtte funksjonane økonomi-lønn og kvalitet og personal.

Innan IKT-området, der kommunen samarbeider med Vindafjord (EVIKT) var det særst vanskeleg å rekruttere nye tilsette. Kommunen hadde søkt etter ny leiar, men dette hadde ikkje ført fram. Det var no aktuelt å inngå samarbeid med IKT Nordhordland, for å sikre gode IKT tenester for framtida.

Medlemmene fekk svar på spørsmål om mellom anna rekruttering og lønsnivå.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 21.05.24:

Etne kontrollutval tek kommunedirektøren si utgreiing om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

SAK 9/24 UTTALE TIL ÅRSREKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR 2023

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Etne kontrollutval vedtek uttale til årsrekneskap og årsmelding 2023 slik den ligg føre (med desse endringane/tillegg).

Etne kontrollutval tilrår at Etne kommunestyre godkjenner årsrekneskapen og årsmeldinga for 2023.

Handsaming i kontrollutvalet 21.05.24:

Økonomisjef Cathrine G. Berge viste ein presentasjon og orienterte om hovudtala i rekneskapen for 2023. Resultatet var på 0,3 %, som var lågare enn kommunen sitt måltal og tilrådd nivå. Det var eit meirforbruk ved tenestekområda på 9,4 mill. kr. Økonomisjefen gjorde greie for resultatane i høve til kommunen sine måltal, investeringsrekneskapen og finansforvaltninga.

Revisor Edith Sætrevik orienterte om revisjonen sitt arbeid. Ho gjorde greie for kommunen sin økonomisk situasjon og kommunen sine måltall. Vidare gjorde ho greie for funn/merknader i dei ulike delane av rekneskapen. Revisjonsberetninga var utan merknader. Revisor meinte at kommunen hadde god kontroll og revisjonen samarbeida godt med økonomiavdelinga.

Medlemmene fekk svar på spørsmål om mellom dataprogrammet «Fremsikt» og bruken av startlån.

Utvalet hadde ingen merknader og slutta seg til framlegget til uttale.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 21.05.24 og innstilling:

Etne kontrollutval vedtek uttale til årsrekneskap og årsmelding 2023 slik den ligg føre.

Etne kontrollutval tilrår at Etne kommunestyre godkjenner årsrekneskapen og årsmeldinga for 2023.

SAK 10/24 FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL FOR 2023**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Etne kontrollutval tar revisor si attestasjonsuttale om etterleving av økonomiforvaltninga for 2023 til orientering.

Handsaming i kontrollutvalet 21.05.24:

Revisor Edith Sætrevik orienterte om kontrollen, som i 2023 hadde vore av sjølvkost.

Revisjonen sin konklusjon var positiv. Det var ikkje avdekke noko som tyda på at Etne kommune ikkje i det alt vesentlege etterlevde reglane i lov og forskrift om sjølvkost for vatn og avløp.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 21.05.24:

Etne kontrollutval tar revisor si attestasjonsuttale om etterleving av økonomiforvaltninga for 2023 til orientering.

SAK 11/24 PRESENTASJON AV RISIKO- OG VESENTLEGVURDERING OG PRIORITERING AV PROSJEKT**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Etne kontrollutval tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av risiko- og vesentleganalyse til orientering.

Etne kontrollutval prioriterer følgande forvaltningsrevisjonsprosjekt og eigarskapskontroll for perioden 2024 – 2028:

1.
2.
3.

Revisor vil innarbeide utvalet sine prioriteringar i Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Framlegg til plan blir lagt fram for kontrollutvalet i neste møte.

Handsaming i kontrollutvalet 21.05.24:

Bjørn Sæbø presenterte analysen. Han gjorde greie for omgrepa som var brukt, generelle utviklingstrekk for kommunen og sektorvise utviklingstrekk.

I oppsummeringa viste han til dei områda som revisjonen meinte var særleg aktuelle for ein forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Medlemmene hadde ein runde og gav uttrykk for kva prosjekt dei meinte var viktige å prioritera i dei nye planane.

Følgjande prosjekt blei framheva som viktige: kommunen som arbeidsgjevar og bustad, vedlikehald av bygningar, helse- og omsorg, vald og truslar i skulen, barnevern, generell eigarskapskontroll og Skakke SA

Utvalet var samd om å koma tilbake til saka i neste møte for å gjera dei endelege prioriteringane.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 21.05.24:

Etne kontrollutval tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av risiko- og vesentleganalyse til orientering. Utvalet kjem attende til saka i neste møte for prioritera dei ulike prosjekta.

Revisor vil innarbeide utvalet sine prioriteringar i Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Framlegg til planar blir lagt fram for utvalet i neste møte.

SAK 12/24 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

6. Statusrapport pr. mai 2024
7. Kst. vedtak 20.02.24 – rapport «Tilpassa opplæring og spesialundervisning»
8. Kst. vedtak 20.02.24 – Årsmelding frå kontrollutvalet
9. Midlertidig skifte av oppdragsansvarlig revisor – brev frå Rogaland Revisjon IKS
10. Folkevaldopplæring på Solstrand hotel i februar – oppsummering v/Sørhus
11. Representantskapsmøte 26.04.24 – Haugaland Vekst IKS
12. Representantskapsmøte 22.04.24 – Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
13. Generalforsamling 24.04.24 – Haugaland Kraft AS

Handsaming i kontrollutvalet 21.05.24:

Utvalssekretæren gjorde greie for referatsakene. Gerd Skumsnes Sørhus fortalte frå ei interessant og lærerik folkevaldopplæring på Solstrand hotel i februar.

Utvalet hadde ingen særskilte merknader til referatsakene.

Samrøystes vedtak i kontrollutvalet 21.05.24:

Referatsakene 6 – 13 vert tatt til orientering.

YMSE

Ingen saker blei meldt eller tatt opp.

Neste møte: tysdag 24.09.24 – kl. 14.00

Saker: orientering frå kommunedirektøren, arbeid med nye planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll og utvalet sitt budsjett for 2025.

Etne/Aksdal, 21.05.24

Anna Rødne Gjerde
Nestleiar av kontrollutvalet

Odd Gunnar Høie
Utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	14/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	216	

ORIENTERING OM «OPPVEKST OG KULTUR»

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Etne kontrollutval tek kommunalsjef for oppvekst og kultur si utgreiing om sitt arbeids- og ansvarsområde til orientering.

Bakgrunn

Etne kontrollutval vedtok i møtet 30.01.24 ein plan for orienteringar om resultateiningane i kommunen. Vedtaket var følgjande:

Etne kontrollutval vedtek følgjande plan for orienteringar frå administrasjonen:

21.05.24	administrasjonen v/kommunedirektør
08.10.24 (24.09.24)	oppvekst og kultur v/kommunalsjef
19.11.24	utvikling og drift v/kommunalsjef
1. møte 2025	helse og omsorg v/kommunalsjef
2. møte 2025	økonomiavd. v/økonomisjef
3. møte 2025	personalsjef
4. møte 2025	IKT-avdelinga

Tidsramma vert sett til 30 minuttar inkludert spørsmål.

Sekretariatet får fullmakt til å invitere i ei anna rekkefølge enn slik lista over kommunale leiare er sett opp, dersom den inviterte ikkje har høve til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringane er tenkt å gjere kontrollutvalet betre kjend med drifta av kommunen og dei utfordringar administrasjonen står overfor. Sekretariatet har sendt planen/invitasjonen til kommunedirektøren.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie
Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	21.05.24	11/24
Kontrollutvalet	08.10.24	15/24
Kommunestyret		
Saksansvarlig	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	216	

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIGARSKAPS-KONTROLL

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Etne kontrollutval vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den ligg føre/med desse endringane

Og innstilling til kommunestyret:

Etne kommunestyret vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den ligg føre.

Etne kommunestyret gir kontrollutvalet delegert mynde til å gjera endringar i planen i samsvar med kommunelova §§ 23-3 og 23-4.

- Vedlegg:**
1. Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll 2024-2028
 2. Risiko og vesentlighetsvurdering – utarbeida av Rogaland Revisjon

Saksorientering

Kontrollutvalet skal i tråd med kommunelova § 23.2 andre ledd «*minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner*» og etter kommunelov § 23-4 «*utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.*»

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll er det kommunestyret som vedtar, etter innstilling frå kontrollutvalet. Planen skal «*baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper*».

Hensikta med risiko- og vesentlegvurderinga er å finne ut kvar det er størst behov for forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll.

Rogaland Revisjon blei engasjert av kontrollutvalet til å utarbeide ein risiko- og vesentlegvurdering av kommunen og å komme med utkast til planar i møtet 22.11.23.

Utvalet hadde den 30.01.24 eit dialogmøte med forvaltningsrevisor, der utvalsmedlemma kom med innspel og synspunkt til analysen.

Risiko- og vesentleganalysen

Revisor presenterte risiko- og vesentleganalysen i møtet 21.05.24. Revisjonen hadde utarbeida ei liste med aktuelle revisjonsprosjekt. Risikoanalysen er eit verktøy, som saman med kontrollutvalet sine egne vurderingar skal leggas til grunn for prioriteringar av aktuelle prosjekt. Det er utvalet som prioriterer og vurderer dei ulike risikoområda og avgjøre kva område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I framlegget til plan har revisor innarbeida prioriteringane kontrollutvalet gjorde i møtet 21.05.24. Revisor har ikkje gjort ei numerisk rangering, men har delt dei aktuelle prosjekta inn i grupper. Utvalet må vurdere om dei ønskjer å ha ei numerisk rangering av prosjekta eller om framlegget med gruppeinndeling er god nok.

Utvalet vil i dette møtet gjere sine endelege prioriteringar, slik at planen kan sendast til kommunestyret for slutthandsaming.

Vidare handsaming

Når kontrollutvalet er ferdig med sine prioriteringar vil planane vere klare for oversending til kommunestyret for endeleg vedtak. Siste frist for å utarbeide nye planar er ifølge lova innan utgangen av året etter kommunestyret er konstituert.

Kommunestyret bør gi kontrollutvalet mynde til å gjera endringar i planen dersom det blir behov for det, jf. kommunelova §§ 23-3 og 23-4.

Bestilling av forvaltningsrevisjonar skal skje med utgangspunkt i den plan som kommunestyret vedtar, og den budsjettramma kontrollutvalet har til rådighet.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie

Dagleg leiar/utvalssekretær

UTKAST

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028

Etne kommune, 2024

INNHold

1	Plan for forvaltningsrevisjon	3
1.1	Innledning	3
1.2	Formål med planen	4
1.3	Område for gjennomføring av forvaltnings-revisjon	4
1.4	Utvalgte prosjekter	5
1.5	Rapportering og oppfølging	6
2	Plan for eierskapskontroll 2024-2028	7
2.1	Innledning	7
2.2	Eierskapskontroll	7
2.3	Eierstyring	9
2.4	Aktuelle selskapsformer	10
2.5	Selskaper som kan omfattes av eierskapskontroll	12
2.6	Risiko og vesentlighet knyttet til utvelging av aktuelle selskaper	13
2.7	Prioriterte områder for eierskapskontroll	13
2.8	Avslutning	14

1 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

1.1 INNLEDNING

I henhold til kommunelovens § 23-1 er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen, og som velger et kontrollutvalg til å utføre den løpende kontrollen på deres vegne.

Kontrollutvalget er bl.a. pålagt å påse at det årlig gjennomføres systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget er i tillegg pålagt å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon for hver kommunestyreperiode, basert på en overordnet risikoanalyse av kommunens virksomhet. Planen skal vedtas av kommunestyret, skal vedtas innen utgangen av året etter at valg har funnet sted, og gjelder fra 2024 til 2028.

Forvaltningsrevisjoner er en sentral del av kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunal sektor. Det er derfor viktig at kontrollutvalget og kommunestyret bruker plan for forvaltningsrevisjon som et redskap for å utøve en målrettet og effektiv tilsynsfunksjon i kommunen.

Når kommunestyret bestemmer seg for å igangsette tiltak innenfor kontrollutvalgets ansvarsområde, skal det alltid foretas en vurdering av om saken bør oversendes kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vil ha planen til løpende vurdering og gi tilbakemelding til kommunestyret dersom det oppstår forhold som gjør endringer/ ekstraordinær evaluering nødvendig.

1.2 FORMÅL MED PLANEN

Plan for forvaltningsrevisjon skal bygge på en analyse av virksomheten i Etne kommune ut fra en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet. Hensikten med risikovurderingen er å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon i ulike sektorer og virksomheter, og er lagt ved planen.

Kontrollutvalgets overordnede formål med forvaltningsrevisjon er å bidra til å forbedre offentlig sektor. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre «*systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak eller forutsetninger.*» Typiske tema for en forvaltningsrevisjon kan være:

- Gjør kommunen oppgavene på en ressurseffektiv måte?
- Følges regelverket?
- Hvordan følger administrasjonen opp politisk vedtatte mål?
- Har administrasjonen hensiktsmessige styringsverktøy og virkemiddel for å gjennomføre målene?

Et prosjekt vil derfor kunne dreie seg om mål- og regeletterlevelse, mens et annet vil kunne være rettet mot ressursutnyttelse, forbedring og effektivisering.

1.3 OMRÅDE FOR GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGS-REVISJON

1.3.1 KOMMUNENS VIRKSOMHET

Denne planen er i tråd med lovkrav utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i den kommende 4- årsperioden.

Kommunene har et bredt spekter av roller og oppgaver. Organisasjonsmessige forhold og eksterne betingelser knyttet til demografi, økonomi, sysselsetting og statlige føringer vil variere i løpet av årene som omfattes av planen. Dette vil kunne påvirke hvor det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

1.3.2 FORVALTNINGSREVISJON I KOMMUNALT HELEIDE SELSKAPER

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunale selskaper er mulig dersom selskapet er heleid av kommunene. Dette vil gjelde IKS-er, kommunale oppgavefelleskap/interkommalt politiske råd som er selvstendige rettssubjekter og kommunalt heleide aksjeselskaper eller samvirkeforetak.

En forvaltningsrevisjon av kommunale heide selskaper gjennomføres etter de samme prinsipper som for kommunens øvrige virksomhet.

I forbindelse med en evt. forvaltningsrevisjon i et kommunalt heleid selskap vil det også være naturlig å se nærmere på kommunens eierskapskontroll, se egen plan under.

1.4 UTVALGTE PROSJEKTER

1.4.1 GENERELT

Omfanget av forvaltningsrevisjon er avhengig av identifisert behov og de ressurser som stilles til rådighet for oppgaven. Den gjennomførte risikoanalysen er ikke uttømmende og vil ikke kunne ta hensyn til alle forhold. Den må sees på som et verktøy til å kunne foreta en prioritering av områder/tema som er aktuelle for forvaltningsrevisjon.

1.4.2 PRIORITERTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget vil med bakgrunn i drøftinger og vurderinger prioritere disse forvaltningsrevisjonsprosjektene de kommende årene. Vi har delt inn områdene i første- og andreprioritet.

Førsteprioritet

Følgende revisjoner prioriteres, men rekkefølgen er uprioritert:

Forvaltningsrevisjoner
Kommunen som arbeidsgiver og bosted
Vedlikehold av bygninger
Helse og omsorg – organisering og innhold i tjeneste eller kompetanseutnyttelse
Implementering av barnevernsreformen
Digitalisering

Andreprioritet

I tillegg vil kontrollutvalget i løpet av perioden kunne vurdere prosjekter blant disse innbyrdes uprioriterte prosjektene:

Forvaltningsrevisjoner
Vold og trusler i skolen
Næringsutvikling
Informasjonssikkerhet

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper
Generell eierskapskontroll
Skakke AS

Hvert tema vil bli nærmere utdypet og avgrenset ut fra mottatte problemstillinger og i dialog med revisor i forbindelse med den endelige prosjektbestillingen.

1.5 RAPPORTERING OG OPPFØLGING

1.5.1 RAPPORTERING OM GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget er pålagt å påse at kommunestyrets vedtak bl.a. knyttet til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal derfor rapportere til kommunestyret om dette. Kontrollutvalgets behandling med innstilling til kommunestyret blir derfor fortløpende oversendt for sluttbehandling i kommunestyret.

1.5.2 OPPFØLGING AV GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget skal etter gjennomført forvaltningsrevisjon påse at kommunestyres vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon, følges opp av administrasjonen. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Rapportering til kommunestyret om oppfølging av forvaltningsrevisjon vil skje gjennom oversending av enkeltsaker etter at de er behandlet i kontrollutvalget.

1.5.3 KONTRAKTSOPPFØLGING

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter kommunelovens § 23-6 første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter/private som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Kontraktsoppfølgingen gjelder først og fremst faste oppgaver/tjenester og ikke enkeltkontrakter/byggekontrakter o.l.

1.5.4 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette forvaltningsrevisjon på andre områder enn de som er foreslått/vedtatt, dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

2 PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2024-2028

2.1 INNLEDNING

Kommunelovens § 23-4 pålegger kontrollutvalget å minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

2.2 EIERSKAPSKONTROLL

En eierskapskontroll er en kontroll av kommunens utøving av sitt eierskap. En eierskapskontroll av kommunen innebærer derfor å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

En kontroll av selskapet er begrenset til selskaper som er heleid av kommunen/ fylkeskommunen. Forvaltningsrevisjon i selskaper der dette er mulig omfattes derfor av plan for forvaltningsrevisjon – se over.

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

2.2.1 HELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

2.2.2 DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten eller andre). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

2.3 EIERSTYRING

KS (Kommunenes Sentralforbund) har utarbeidet en veileder for kommunene knyttet til eierskapskontroll. Denne anses å inneholde anerkjente prinsipper for eierstyring, oppsummert til følgende 21 punkter i *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*.

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte – kurs eller eierseminarer
2. Vurdering og valg av selskapsform -
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkksomhet - der man skiller ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryss subsidiering.
4. Utarbeidelse av lovpålagte eierskapsmeldinger
5. Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter - Kommunestyrene bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.
6. Jevnlige eiermøter - gjennomføre eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet
7. Eierorganets (generalforsamling eller representantskap) sin sammensetning og funksjon - hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskaps eierrepresentanter i eierorganet
8. Gjennomføring av generalforsamling og representantskapsmøter – innkalling, innkallingsfrister m.m. – bør tas inn i selskapets vedtekter
9. Sammensetning av styret - sørge for at styrets kompetanse salet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Sikre opplæring av styremedlemmene.
10. Bruk av valgkomite ved styreutnevnelser
11. Kjønnsmessig balanse i styret
12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret – Styret bør selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. KS anbefaler flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.
13. Styresammensetning i konsernmodell (morselskap/datterselskaper)
14. Oppnevning av vararepresentanter
15. Habilitetsvurderinger – rutiner
16. Godtgjøring av styreverv
17. Registrering av styreverv i styrevervregisteret.no
18. Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon for selvstendige rettssubjekter.
19. Utarbeide etiske retningslinjer
20. Administrasjonssjef/daglig leders rolle i kommunale foretak (gjelder kun KF-er, som her er omfattet av Plan forvaltningsrevisjon)
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll - kommunestyre, kontrollutvalg (forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll/øvrige revisjonshandlinger)

En eierskapskontroll kan være en samlet vurdering av hvordan kommunen forholder seg til sitt eierskap i alle sine selskaper, bl.a. med utgangspunkt i kommunens eierskapsmelding og etterlevelse av bestemmelser i denne. Den kan også omfatte et enkelte selskap alene, eller være en del av en forvaltningsrevisjon av et kommunalt heleid selskap.

2.4 AKTUELLE SELSKAPSFORMER

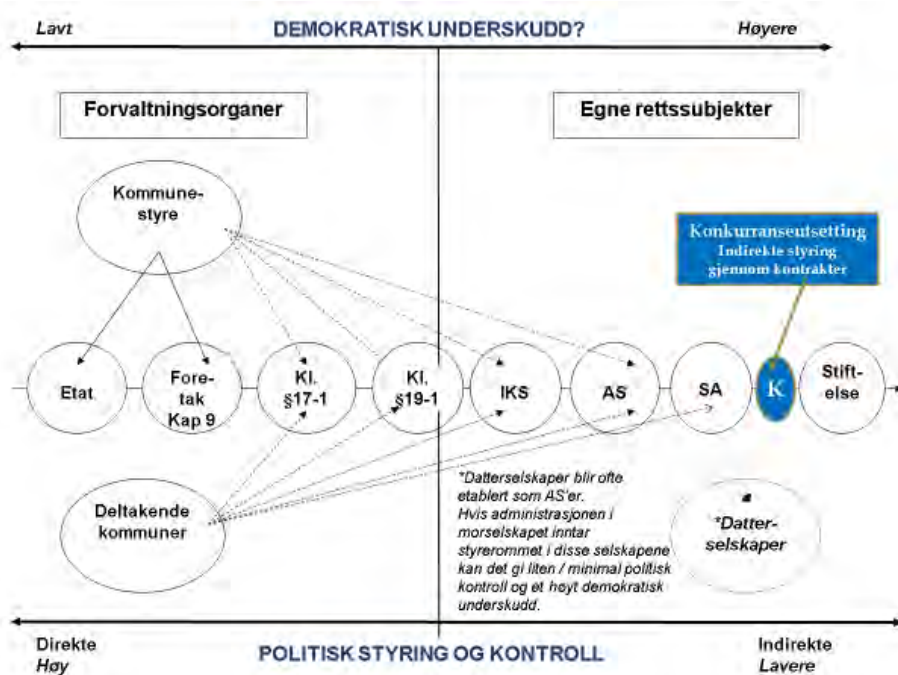
Kommunale eiere står ganske fritt i valg av selskapsform ved etablering av nye selskaper.

De mest vanlige selskapsformene er:

1. **AS - aksjeselskaper** – disse kan være både heleide av kommune, fylkeskommune eller ha private eiere. Begge varianter er omfattet av lovkrav knyttet til aksjeloven. Dette er også en selskapsform som anbefales for flere virksomheter innenfor energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper. Aksjeselskapsformen anses vanligvis som best tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranse-eksponering. I et AS hefter kommunen kun for innskutt aksjekapital.
2. **SA – samvirkeforetak** - disse kan være både heleide av kommune/fylkeskommune eller også ha private eiere. Hovedformålet i et samvirkeforetak er å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Medlemmenes behov for samarbeid er viktigere enn at foretaket går med mest mulig overskudd. Medlemmene har ikke ansvar for samvirkeforetakets gjeld ut over evt. andelsinnskudd.
3. **IKS – interkommunalt selskap** – har kun kommunale/fylkeskommunale eiere. Denne type selskaper har i stor grad kommunale oppgaver innenfor revisjon, energi, avfallshåndtering o.l. Dersom det skulle drives næring med fortjeneste i et IKS er dette ofte utskilt i heleide datterselskaper som er AS-er. I et IKS hefter deltakende kommuner iht. sin eierandel for alle forpliktelser i selskapet inkl. lån som selskapet har tatt opp.
4. Nye selskapsformer i kommuneloven av 22-06-2018:
 - a. **Interkommunalt politisk råd:**
To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.
 - b. **Kommunalt oppgavefellesskap**
To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefellesskap.
 - c. Andre selskapsformer som **stiftelser** omfattes ikke av denne planen. Kommunen er ikke eier i en stiftelse, da den er selveiende og kontrolleres via stiftelsesloven.
 - d. **§ 27-samarbeid.** Ifølge kommuneloven av 1992 kunne to eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget fattet selv vedtak om opprettelse av slikt styre, som kunne gis myndighet til å treffe avgjørelser som angikk virksomhetens drift og organisering.

Denne type samarbeid er falt bort i ny kommunelov, og eksisterende § 27-samarbeid må derfor endres til IKS eller kommunalt oppgavefellesskap i løpet av inneværende kommunestyreperiode.

Oversikten nedenfor viser i hvor stor grad kommunen har mulighet for direkte (høy) og indirekte (lavere) politisk styring og kontroll i de forskjellige selskapsformene:

2.5 SELSKAPER SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Etne kommune har et eierskap i disse selskapene:

Etne kommune Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Øyane ASVO AS	50,00 %			
Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS		8,50 %		
Haugaland Vekst IKS		9,09 %		
Rogaland Revisjon IKS		0,85 %		
Samarbeidsrådet for Sunnhordland IKS		12,50 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		3,50 %		
Friluftsrådet Vest IKS		N/A		
Interkommunalt Arkiv i Hordaland IKS		3,50 %		
Krisesenter Vest IKS		2,78 %		
Dag og Tid AS			0,20 %	
Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS			0,19 %	
E134 Haukelivegen AS			2,17 %	
Etne Elektrisitetslag AS			8,35 %	
Haugaland Kraft AS			0,20 %	
Opero Holding AS			2,16 %	
Grannar AS			8,03 %	
Kommunekraft AS			0,31 %	
Medvind24 Næringshage AS			5,13 %	
Norsk Bane AS			0,98 %	
Skånevik Ølen Kraftlag AS			1,48 %	
Tomteselskapet Etne AS			49,85 %	
Åkrafjorden Oppleving AS			0,45 %	
SKAKKE SA				32,93 %

2.6 RISIKO OG VESENTLIGHET KNYTTET TIL UTVELGING AV AKTUELLE SELSKAPER

Som det går fram innledningsvis skal planen for utvelgelse av prosjekter knyttet til eierskapskontroll bygge på risikovurdering av kommunens eierskap. Kontrollutvalget har bedt revisor om å utarbeide en slik risikovurdering, som i hovedsak peker ut disse punktene:

2.6.1 VESENTLIGHET

Hvor viktig er selskapet for kommunens målsettinger?

- Økonomisk bidragsyter til kommunen
- Forvalter store verdier for kommunen
- Leverer viktige kommunale tjenester
- Oppnår et politisk mål for kommunen

2.6.2 RISIKO

Hvor stor risiko er det for at formålet med eierskapet ikke nås?

- Risiko ved eierstyringen av selskapet (kommunen)
- Oppfølging av selskapet
- Risiko hos selskapet
- Selskapets oppfølging av eiernes føringer
- Selskapets drift og utvikling

2.7 PRIORITERTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL

Selskaper som er prioritert av kontrollutvalget for forvaltningsrevisjon i perioden skal også omfattes av en eierskapskontroll. Det gjelder disse prioriterte selskapene:

Eierskapskontroller av selskaper
Generell eierskapskontroll
Skakke AS
Tomteselskapet Etne AS

Der det er flere eiere utføres en felles revisjon hvis alle eiere ønsker det.

Kontrollutvalget kan om ønskelig også foreta en eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon i utvalgte selskaper.

2.8 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette eierskapskontroll i andre selskaper/samarbeidsformer enn de som er foreslått/vedtatt dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Etne kommune, 2024

Innhold

1	Oppsummering	5
2	Innledning.....	7
2.1	Metode	7
2.1.1	Begrepsavklaring	7
2.1.2	Vurdering av risiko og vesentlighet	8
2.1.3	Informasjonsgrunnlag.....	8
2.1.4	Avgrensning.....	8
3	Generelle utviklingstrekk	9
3.1	Innledning.....	9
3.2	Økonomisk handlingsrom for kommunen	9
3.3	Befolkningsutvikling	10
3.4	Utgiftsbehov og ressursbruk.....	13
3.5	Effektivitet.....	14
3.6	Oppsummering	15
4	Sektorvise utviklingstrekk.....	16
4.1	Innledning.....	16
4.2	Oppvekst.....	16
4.2.1	Unge med psykiske vansker	16
4.2.2	Demografiendringer og skolestruktur	17
4.2.3	Barnevernsreformen	17
4.2.4	Implementering av barnevernreformen	18
4.2.5	Vold og trusler i skolen Feil! Bokmerke er ikke definert.	
4.2.6	Vurdering.....	19
4.3	Helse og velferd.....	21
4.3.1	Rett tjeneste til rett tid	21

4.3.2	Ressursbruk og organisering	21
4.3.3	Kompetansegapet vil øke innen helse og omsorg	22
4.3.4	Vurdering.....	23
4.4	Samfunn.....	24
4.4.1	Beredskap	24
4.4.2	Vedlikehold av bygg.....	25
4.4.3	Digitalisering	25
4.4.4	Informasjonssikkerhet	26
4.4.5	Integrering av flyktninger.....	27
4.4.6	Vurdering.....	27
4.5	Administrasjon	29
4.5.1	Kommunen som arbeidsgiver og bosted	29
4.5.2	Næringsutvikling	30
4.5.3	Vurdering.....	30
5	Forvaltningsrevisjoner.....	32
6	Statlige tilsyn	33
7	Kommunale selskaper	34
7.1	Innledning.....	34
7.2	Lovregler	34
7.2.1	Hvilke selskapsformer er omfattet av eierskapskontroll?.....	35
7.2.2	Heleide og deleide kommunale selskaper	36
7.3	Selskap som kan omfattes av eierskapskontroll.....	36
7.4	Kommunen som eier	37
7.5	Heleide aksjeselskaper	37
7.6	Interkommunale selskaper.....	37
7.7	Deleide aksjeselskaper	38
7.8	Vurdering.....	39

Vedlegg	40
Skriftlige Kilder.....	40
Muntlige Kilder	40

1 OPPSUMMERING

Minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal kontrollutvalget utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskap, og vedtas av kommunestyret. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Formålet med ROV-en er å gi kontrollutvalget et risikobilde av hele kommunens virksomhet og identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for fireårsperioden 2024-2028.

I tabellen under oppsummerer vi risiko- og vesentlighetsvurderingen vår. En mer utførlig versjon av denne finnes i vurderingsdelen.

Forvaltningsrevisjoner

Tema	Vurdering
Implementering av barnevernsreformen	
Helse- og omsorg - innhold i tjenestene og organisering	
Helse- og omsorg - kompetanseutnyttelse	
Digitalisering	
Kommunen som arbeidsgiver og bosted	
Næringsutvikling	
Informasjonssikkerhet	
Integrering av flyktninger	
Beredskap	
Vedlikehold av bygninger	
Vold og trusler i skolen	
Psykiske helsetjenester rettet mot barn og unge	
Dimensjonering av tjenestetilbudet	

Eierskapskontroller/forvaltningsrevisjon i selskaper

Tema	Vurdering
Etne kommunes oppfølging av eierskap	
Tomteselskapet Etne AS	
Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS	

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød).

Vi har ikke drøftet områder i kommunen hvor risikoen vurderes å være lav. Derfor er ikke tema med lav risiko (grønn) med i tabellen.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover. Det betyr at når noe markeres med rødt kan det skyldes at dette er sentral utfordring innenfor et viktig område.

Vi ønsker å understreke at risikovurderingene i matrisen er skjønnsmessige vurderinger basert på foreliggende informasjon og erfaringer. Kontrollutvalget kan vurdere risikoen på en annen måte. Det er kontrollutvalget som til slutt skal vurdere og prioritere de ulike områdene, og avgjøre rekkefølgen for forvaltningsrevisjonsprosjekt i plan for forvaltningsrevisjon.

2 INNLEDNING

2.1 METODE

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. En forvaltningsrevisjon kan eksempelvis dreie seg om å undersøke om kommunens vedtak og forutsetninger iverksettes så effektivt som mulig, gitt de rammene som er satt av kommunen. Effektivitet i kommunal forvaltning omfatter både god måloppnåelse og at målene nås med minst mulig ressurser. Forvaltningsrevisjon er nærmere omtalt i kommuneloven § 23-3

I henhold til kommuneloven innebærer eierskapskontroll å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll er omtalt i kommuneloven § 23-4.

En risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen innebærer en identifisering av kommunens risikoområder og en vurdering av risikoens vesentlighet. Dette vil utgjøre forslag til områder som er viktig for kontrollutvalget å få informasjon om, og som revisor mener bør revideres.

2.1.1 BEGREPSAVKLARING

Risiko

I denne sammenheng forstås *risiko* som faren for at hendelser eller situasjoner med uønskede eller negative konsekvenser **kan** inntreffe. Eller, hva som er faren for uønskede eller negative konsekvenser etter at en hendelse eller situasjon **har** inntruffet. Det kan være avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommune har satt for virksomheten, risiko for mangelfulle resultater, at virkemidlene ikke fungerer, eller at de ikke brukes riktig.

Sannsynligheten for at avviket vil inntreffe blir ikke tallfestet. Det gjennomføres heller ikke en kartlegging av samtlige konsekvensene av et mulig avvik. Her skiller ROV-arbeidet seg fra tradisjonell risiko- og sårbarhetsanalyse.

Vesentlighet

I denne sammenheng forstås vesentlighet som en samlet vurdering av kartlagte risikoer og utfordringer, basert på i hvor stor grad risikoen utgjør en fare for kommunens eller selskapenes måloppnåelse.

Risikoens vesentlighet vurderes på flere måter, men to perspektiver gjennomsyrrer våre vurderinger: 1) Læring og forbedring, dvs. hvor er det størst læringspotensial, og 2) aktualitet, dvs. sentrale samfunnsendringer og endringer av lovverk. Disse perspektivene vil som regel ha en

mer spesifikk eller detaljert innfallsvinkel. Eksempler her er økonomi, organisering, styring, ressursutnyttelse, kvalitet, forebygging, kompetanse, samarbeid og ivaretagelse av brukere.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover.

Vesentlighet i dette ROV-arbeidet baseres på en subjektiv vurdering av de ulike områdene og deres relative betydning. Analysen vil ikke sammenligne og veie områder opp mot hverandre.

2.1.2 VURDERING AV RISIKO OG VESENTLIGHET

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød). Sammen med trafikklyset blir det gitt en vurdering. En rød markering trenger ikke å bety at det står dårlig til, men at det kan være en sentral utfordring innenfor dette området.

Vurderingen av vesentlighet er bidrag til å prioritere områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, men vil ikke bli rangert. Målet er at forvaltningsrevisjonen over tid dekker en bred nok del av kommunens virksomhet.

2.1.3 INFORMASJONGRUNNLAG

I arbeidet med å identifisere risikoområder i kommunens tjenesteområder og eierinteresser, brukes ulike informasjonskilder som kunnskapsgrunnlag for analysen. Dette for å etablere en felles forståelse av kommunens nåsituasjon, muligheter og framtidige behov.

Det er også gjennomført dialogmøte med kommunedirektørens ledergruppe og workshop med kontrollutvalgets medlemmer. I tillegg er revisjonens kjennskap til kommunen gjennom både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner og andre oppdrag tatt inn i grunnlaget.

2.1.4 AVGRENSNING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er en overordnet analyse, og har ikke som formål å beskrive alle forhold ved kommunen og selskaper som kommunen har eierandeler i. Omfanget er begrenset til å identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det betyr at analysen kun vil omtale de områder og/eller selskap hvor det vurderes å foreligge en viss risiko og/eller vesentlighet. Områder som i denne forbindelse blir ansett som grønne (trafikklysmodellen) vil derfor ikke blir nærmere omtalt.

3 GENERELLE UTVIKLINGSTREKK

3.1 INNLEDNING

2023 var preget av både høye skatteinntekter og betydelig kostnadsvekst for kommunene. Disposisjonsfondene økte, men dette positive bildet ble delvis dempet av utfordringer knyttet til flyktningkrisen som følge av krigen i Ukraina.¹

Utsiktene for 2024 er usikre. Antall flytninger fra Ukraina fortsetter å øke, og det er ventet at 35.000 nye flyktninger kommer til Norge i år, i tillegg til de over 70.000 som allerede har kommet². Kostnadene framover er ventet å stige, mens skatteinntektene er avhengige av lønnsveksten og den generelle økonomiske utviklingen.

Befolkningsframskriving viser en generell trend med flere eldre og færre yngre. Dette vil føre til endring i kommunens tjenesteyting, med mindre behov innen oppvekst og økt behov innen levekår. Endringen vil også føre til en reduksjon i andelen yrkesaktive i forhold til eldre, noe som kan legge press på rekrutteringen i kommunene.

En endring i befolkningssammensetningen påvirker også kommunenes inntektsgrunnlag. KS utarbeider årlig en demografimodell³ som viser hvordan befolkningsendringer forventes å påvirke kommunens utgifter. Denne modellen er imidlertid ikke oppdatert for 2023, da det mangler en befolkningsframskriving som tar høyde for flyktningstrømmen fra Ukraina på kommunenivå.

Dette skaper usikkerhet for kommuneøkonomien i 2024 og fremover. Kommunene står overfor en rekke utfordringer, og det er behov for god planlegging og prioritering for å sikre at de kan håndtere disse utfordringene på en god måte.

3.2 ØKONOMISK HANDLINGSROM FOR KOMMUNEN

Kommunens grad av økonomisk handlingsrom kan vurderes ut fra flere indikatorer. KS har utviklet en indikator for økonomisk handlingsrom⁴ på kommunenivå der følgende tre økonomiske størrelser ses i sammenheng og vektet likt:

- netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
 - viser hvor mye av driftsinntektene kommunen kan benytte til avsetninger og finansiering av investeringer
 - under 1 % indikerer begrenset handlingsrom, over 2 % indikerer stor grad av handlingsrom

¹ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/sjefokonomens-side/kommuneokonomien-2023-25/>

² UDI

³ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/inntektssystemet/ks-prognosemodell---palogging/prognosemodellen/ks-prognosemodell-for-kommuner/>

⁴ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/det-okonomiske-handlingsrommet-er-bedret-i-mange-kommuner2/>

- netto lånegjeld fratrullet ubundne investeringsfond
 - viser kommunens gjeldsnivå i forhold til driftsinntektene
 - 85 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
 - lav netto lånegjeld er opp til 65 % (grønt), middels mellom 65-85 % (gult) og høy over 85 % (rødt)
- disposisjonsfond inkludert samlet merforbruk i driftsregnskapet til senere inndekning
 - viser kommunens evne til å håndtere uforutsette utgifter
 - 5 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
 - høyt disposisjonsfond er over 9 % (grønt), middels er mellom 5-9 % (gult) og lavt disposisjonsfond er under 5 % (rødt)

De tre indikatorene vektes likt og sammenlignes med grenseverdiene for netto driftsresultat. Dette gir en samlet vurdering av handlingsrommet til kommunen.

Tabell 1: Økonomisk handlingsrom 2022, Etne kommune

Indikator	Verdi	Vurdering
Netto driftsresultat	2,4 %	
Netto lånegjeld	61,1 %	
Disposisjonsfond	10,7 %	
Samlet handlingsrom		

Kilde: KS Økonomisk handlingsrom 2022

Etne kommune har stor grad av økonomisk handlingsrom basert på 2022-tallene.

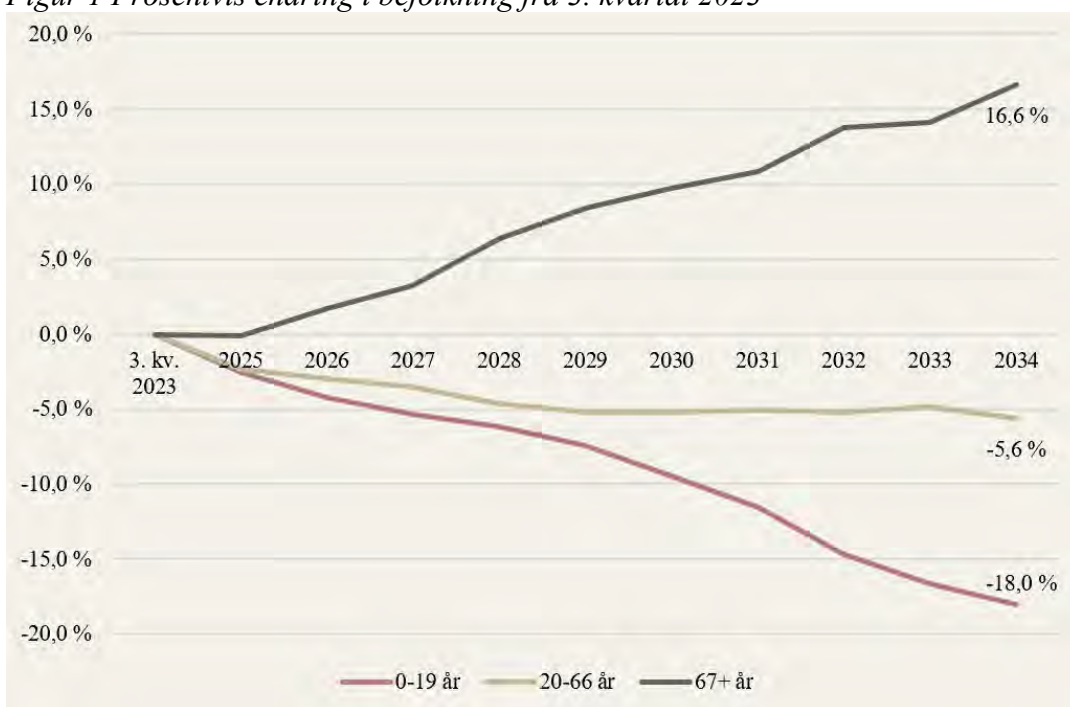
3.3 BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutviklingen i Etne kommune frem mot 2034 preges av en liten befolkningsnedgang, men med en betydelig skjevfordeling mellom aldersgruppene. Andelen eldre øker betydelig, mens andelen yngre reduseres. Dette vil føre til en økning i forsørgerbyrden og et økt behov for kommunale tjenester rettet mot eldre.

Befolkningsvekst og aldersfordeling

Etne kommune har per 3. kvartal 2023 4 720 innbyggere. Befolkningsframskrivingen viser en nedgang på 4 % (271 personer) frem mot 2034. Nedgangen er imidlertid ikke jevnt fordelt mellom alle aldersgruppene.

Figur 1 Prosentvis endring i befolkning fra 3. kvartal 2023

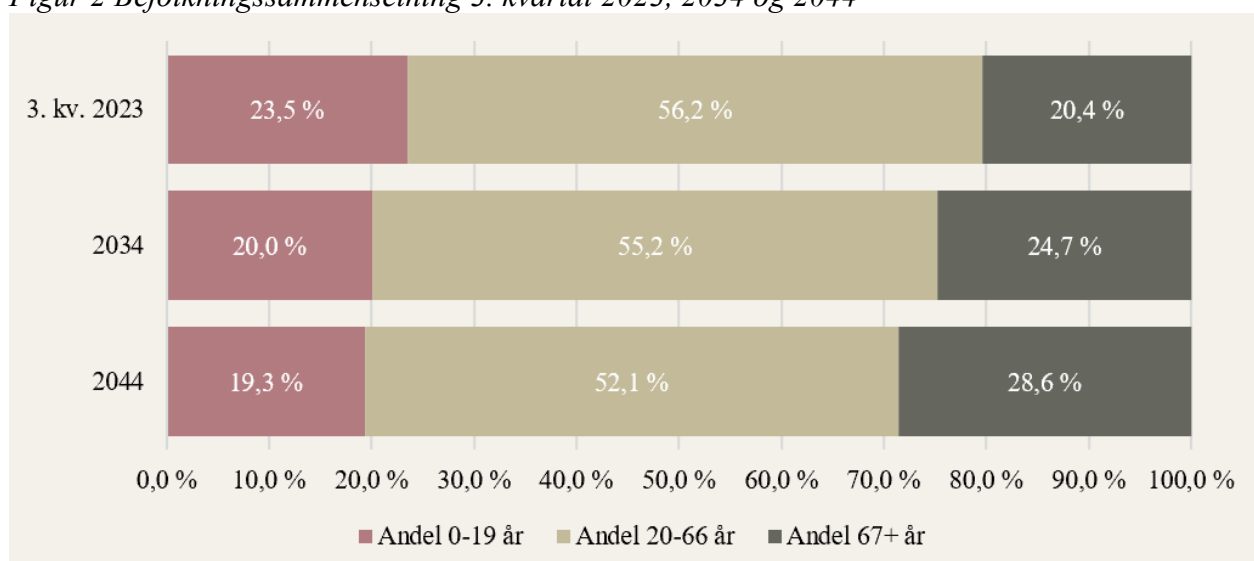

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Det er stor vekst blant de eldre over 67 år, med en vekst på 16,6 % (138 personer). Samtidig ser vi en reduksjon på 18 % (172 færre personer) blant de yngste (0-19 år).

Denne skjeve fordelingen vil påvirke befolkningssammensetningen i kommunen betydelig. Figuren under illustrerer denne endringen fra 3. kvartal 2023 til 2034.

Figur 2 Befolkningssammensetning 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Figuren viser en vekst i andelen over 67 år, og en reduksjon i andelen yrkesaktiv alder og yngre.

Flyktninger

Tabell 2: Bosettingstall, 2022-2024

	Antall personer kommunen har blitt anmodet om å bosette	Antall personer kommunen har vedtatt å bosette	Antall bosatte personer
2022	15	15	16
2023	20	20	20
2024	25	15	12

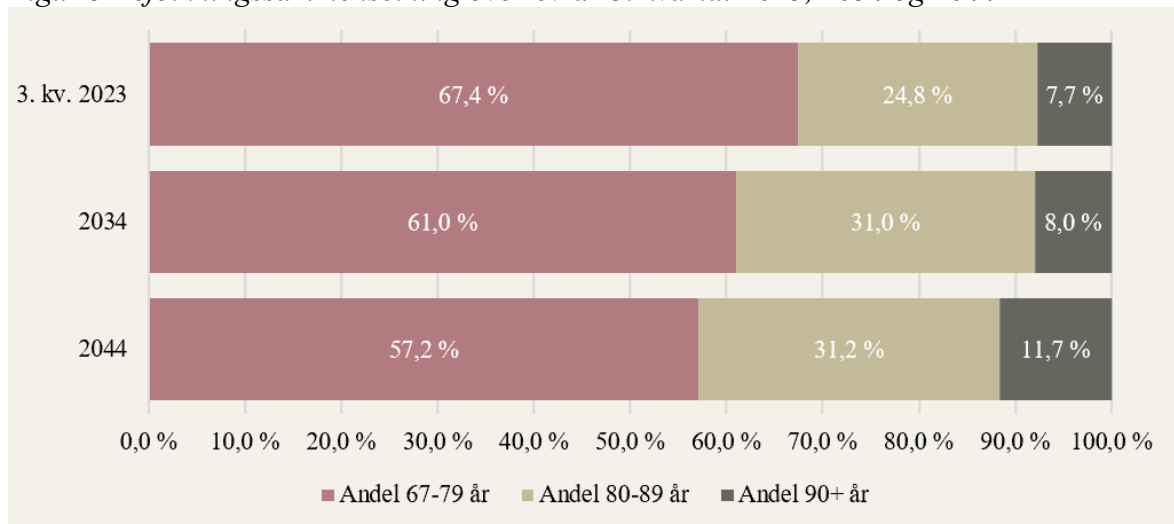
Kilde: Imdi

Etne kommune bosatte totalt 16 flyktninger i 2022 og ytterligere 20 i 2023. Anmodningsvedtaket for 2024 er 25 personer. Kommunen har per 29.02.2024 bosatt 12 personer for inneværende år.

Forsørgerbyrde og behov for kommunale tjenester innenfor pleie og omsorg

Forsørgerbyrden er et mål på forholdet mellom antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år) og antall personer over 67 år. Den demografiske utviklingen frem mot 2044 vil føre til en økning i forsørgerbyrden i Etne kommune, fra 2,8 til 1,8.

Figur 3 Befolkningssammensetning over 67 år 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

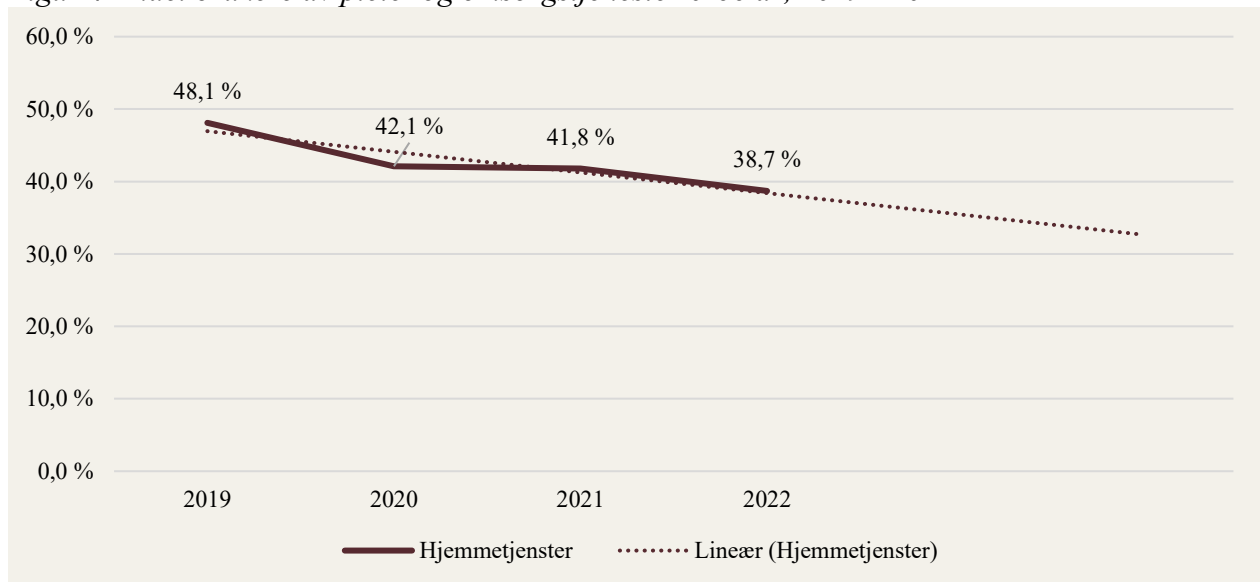
Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Selv om mange eldre ikke har behov for omfattende kommunale tjenester, øker behovet generelt med alderen. I Etne kommune ser vi en betydelig økning i andelen eldre over 80 år, en gruppe

som ofte har et større behov for kommunale tjenester. Blant personer over 90 år forventes det en kraftig økning fra 64 personer til 128 personer i 2044.

I tillegg til at det blir flere eldre som vil få behov for kommunale pleie- og omsorgstjenester er det også en del innbyggere under 67 år som mottar tjenester.

Figur 4 Andel brukere av pleie- og omsorgstjenester 0-66 år, 2019 - 2022

Kilde: Framsikt/SSB

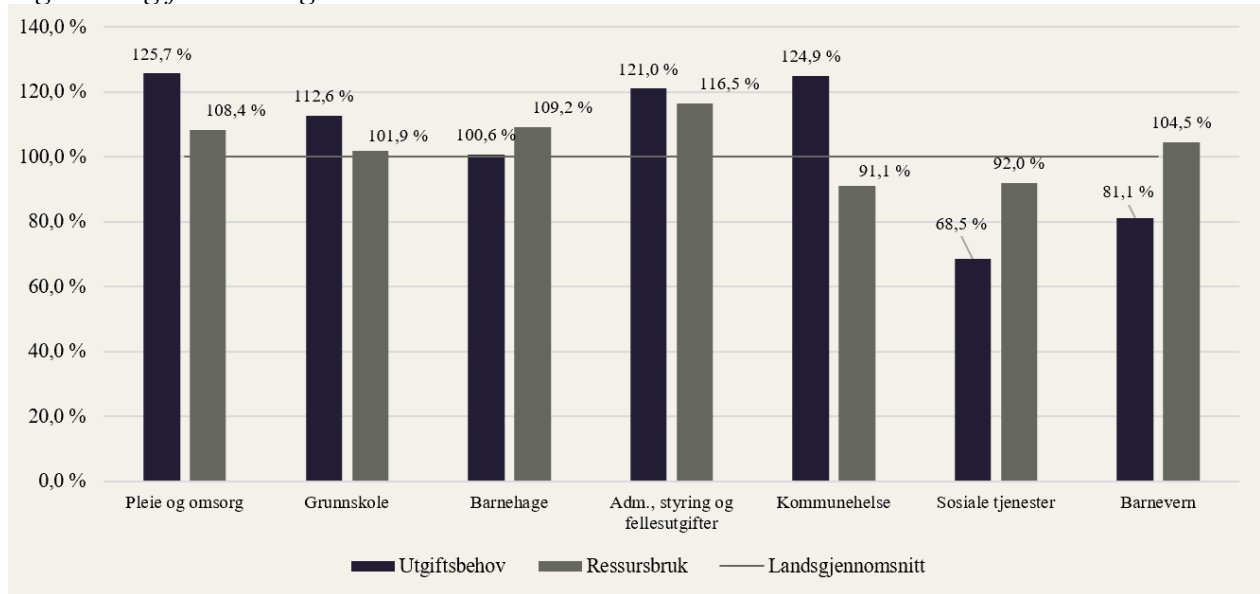
38,7 % av alle som mottar hjemmetjenester i Etne kommune er under 67 år. Trenden indikerer en svak nedgang fremover.

3.4 UTGIFTSBEHOV OG RESSURSBRUK

Utgiftsbehov er statens beregning av kommunens utfordringer innenfor et tjenesteområde sammenlignet med landsgjennomsnittet. Beregningen i statsbudsjettet (grønt hefte) baserer seg på objektive kriterier som antall eldre, unge, uføre og andre faktorer som kommunen ikke kan påvirke.

Ressursbruk er forholdet mellom kommunens egne utgifter på et tjenesteområde og landsgjennomsnittet, korrigert for kommunens utgiftsbehov. Ressursbruk på over 100 % betyr at kommunen bruker mer penger enn landsgjennomsnittet, korrigert for utgiftsbehovet.

Figur 5 Utgiftsbehov og ressursbruk 2023

Kilde: Framsikt

Etne kommune har et objektivt utgiftsbehov som er 13,4 % høyere enn landsgjennomsnittet. Ressursbruk er justert for kommunen sitt utgiftsbehov. I forhold til landsgjennomsnittet bruker Etne kommune spesielt mer til pleie og omsorg, barnevern og administrasjon, styring og fellesutgifter.

3.5 EFFEKTIVITET

Agenda Kaupang beregner en kommunes effektivitet ved å kombinere en kvalitetsindikator og en kostnadsindikator. Kvalitetsindikatoren er sammensatt av 86 forskjellige indikatorer innenfor ulike tjenesteområder. Kostnadsindikatoren er netto driftsutgifter justert for utgiftsbehov. For å beregne effektivitet bruker man gjennomsnittet av kvalitetsindikatoren og kostnadsindikatoren. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader.

For mer om disse beregningene, se [vedleggsdelen](#). Her presenteres også flere indikatorer.

Tabell 3: Effektivitetsindeks 2023, Etne kommune

	Kvalitets- indeks	Kostnads- indeks	Effektivitets- indeks
Pleie og omsorg	▲	▲	▲
Grunnskole	●	●	●
Barnehage	▲	▲	▲
Administrasjon	▲	▲	▲
Helse	▲	▲	▲
Sosial	▲	◆	▲
Barnevern	▲	▲	▲
Kultur	●	▲	●
Brann og redning	●	▲	●
Plan	▲	▲	▲
Samferdsel	▲	▲	▲
Bolig	▲	▲	▲
Samlet	▲	▲	▲

Kilde: Agenda Kaupang, Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2023

* Samlet vurdering for kvalitet og kostnad er basert på flere tjenesteområder enn presentert i modellen. Innenfor kostnadsindeksen vurderes 15 tjenesteområder, mens innenfor kvalitetsindeksen vurderes 13 tjenesteområder. Vi har valgt ut de tjenesteområdene som både hadde kvalitetsindeks og kostnadsindeks.

Tabellen viser at Etne kommune har moderat effektivitet samlet sett for sine tjenester. Kvaliteten på tjenestene samlet er også moderat. Høyest kvalitet finner vi innenfor grunnskole, kultur og brann og redning. Kostnadsnivået er samlet sett moderat.

3.6 OPPSUMMERING

Etne kommune har et godt økonomisk handlingsrom, men det er viktig å være bevisst på følgende utfordringer i årene som kommer:

Befolkningsutvikling:

- Etne kommune følger den generelle trenden i Norge, med en aldrende befolkning og færre barn og unge.
- Dette medfører utfordringer:
 - Økt behov for tjenester til eldre kan føre til økte utgifter.
 - Det blir også viktig å håndtere et stadig høyere forsørgerbehov
 - Færre barn og unge vil føre til redusert behov for skoleplasser.
 - Kommunen må planlegge for å redusere aktiviteten og kostnadene i grunnskolen.

4 SEKTORVISE UTVIKLINGSTREKK

4.1 INNLEDNING

I denne delen går vi nærmere inn på de sektorvise utviklingstrekkene i kommunen. Sentrale kilder for dette er handlings- og økonomiplanen 2024-2027, møte med kontrollutvalget, møte med administrasjonen og et knippe andre nasjonale og lokale styringsdokumenter.

4.2 OPPVEKST

4.2.1 UNGE MED PSYKISKE VANSKER

Ungdata 2022 viser at de fleste barn og unge i Etne har det godt, og er fornøyde med livet.⁵ Samtidig har det på nasjonalt nivå vært en økning i barn og unge med moderate til alvorlige psykiske vansker. Også i Etne blir det nevnt som en utfordring at det blir flere yngre brukere med nedsatt psykisk funksjonsevne.⁶

En rapport fra FHI konkluderer med at psykiske plager er vanlige blant ungdom.⁷ For jenter i alderen 13-24 år har andelen som rapporterer psykiske plager som bekymring og stress økt de siste tiårene.

En rapport fra Helsedirektoratet fra 2021, viser at mange kommuner og barne- og ungdomspsykiatriske avdelinger (BUP) opplever at føringene er uklare for barn og unge med moderate/alvorlige vansker.⁸ Kommunene ønsker en tydeligere presisering av hvilke tilstander det er forventet at de skal håndtere selv, og det ser ut til å være behov for å avklare ansvarsdelingen mellom kommunene og spesialisthelsetjenesten. En god ansvarsdeling er også viktig for å en god oppfølging i overgangene mellom kommunen og spesialisthelsetjenesten⁹.

⁵ <https://www.ungdata.no/kartside/>

⁶ [Økonomiplan 2024-2027, s. 127](#)

⁷ Psykiske plager og lidelser hos barn og unge - FHI (Kapittel i Folkehelse rapporten, som oppdateres fortløpende. Det refererte kapittelet er sist oppdatert 11.03.2024

⁸ *Psykisk helsearbeid for barn og unge* – en innsiktsrapport, Helsedirektoratet 2021

⁹ <https://www.rogaland-revisjon.no/Userfiles/Upload/files/Rapport%20RR%202023%20-%20Psykisk%20helse%20barn%20og%20unge%20-%20Stavanger%20kommune-endelig.pdf>

Ifølge økonomiplanen skal Etne styrke helsetilbudet til personer med psykiske lidelser.¹⁰ At barn og unge utvikler en god psykisk helse er et satsningsområde i kommunen.¹¹

4.2.2 DEMOGRAFIENDRINGER OG SKOLESTRUKTUR

Ifølge en estimering fra Agenda Kaupang vil antallet innbyggere mellom 0-19 år gå fra 955 (3. kvartal 2023) til 783 i 2024. Dette vil føre til et mindre behov for barnehage- og skoleplasser.

Spesielt skolestrukturen kan bli påvirket. Kommunen har for øyeblikket to skoler for grunnleggende opplæring: Etne skole og Skånevik skole. Disse er lokalisert i henholdsvis Etne sentrum og Skånevik, og det er cirka en halvtimes kjøretur i avstand mellom dem. Skånevik skole har om lag 105 elever, mens Etne skole har om lag 400 elever. I økonomiplanen for 2024-2027 blir det estimert at det i skoleåret 2028/2029 vil være 464 elever i skolene – en betydelig nedgang fra i dag.¹² For Skånevik skole, som fra før har svært få elever på sine ungdomsskoletrinn, er denne demografiske endringen alvorlig. Det er også tilfelle at skolen trenger en oppgradering, og at man ønsker å se på hvordan den kan benyttes bedre.¹³

Det kan være vanskeligere å bygge ned tjenester enn å bygge dem opp. Dersom kommunen ikke klarer å bygge ned tilbudet i takt med barnetallet, er det en risiko for økte kostnader og/eller for at tjenestekvaliteten forringes.

I dialogmøte med administrasjonen ble skolestruktur spilt inn som et mulig tema for forvaltningsrevisjon. De mente det kan være nyttig å få innsikt i hvordan en skal forholde seg til dette i fremtiden. Et forvaltningsrevisjonsprosjekt kan for eksempel undersøke om skoletilbudet i Etne er formålstjenlig i et kostnadsperspektiv, ved å se nærmere på dimensjoneringen av tjenestetilbudet opp mot fremtidsutsiktene.

4.2.3 BARNEVERNENSREFORMEN

Med barnevernsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2022, fikk kommunen et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Dette innebærer blant annet et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem og oppfølging og veiledning av disse. Egenandeler for statlige

¹⁰ [Økonomiplan 2024-2027, s. 25](#)

¹¹ Ibid., s. 23

¹² [økonomiplan for 2024-2027](#), s. 120.

¹³ Ibid. s.73

barnevernstiltak, som akuttiltak og institusjon, har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Økt økonomisk ansvar blir kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet.

Reformen skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats i kommunen. Hovedmålet med reformen er at flere barn skal få rett hjelp til rett tid, og at tjenestetilbudet i større grad skal kunne tilpasses lokale behov. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelse i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet.

Ifølge første evaluering/statusmåling av barnevernsreformen¹⁴, har kommunalt barnevern samlet hatt en økning i netto prisjusterte driftsutgifter på 2,1 milliarder kroner fra 2021 til 2022. Den største økningen finner vi i forbindelse med «tiltak når barnet er plassert av barnevernet» (funksjon 252), etterfulgt av saksbehandling, drift og administrasjon (funksjon 244). Utgiftsøkningen har trolig sammenheng med kommunenes økte ansvar for finansiering av fosterhjem, kombinert med økte statlige egenandeler for institusjon og spesialiserte fosterhjem.

4.2.4 IMPLEMENTERING AV BARNEVERNREFORMEN

Etnes barnetjeneste blir drevet sammen med Vindafjord kommune, der sistnevnte er vertskommune.

I økonomiplanen blir det påpekt at grunnbemanningen i barnevernstjenesten burde økes. Grunnen til dette er en økning i saksmengde, kompleksitet i enkeltsaker og krav til dokumentasjon.

Ressursbruk er også en del av utfordringsbildet. Det nevnes at det å «gje omfattande og målretta hjelp er ressurskrevjande og med store økonomiske konsekvensar».¹⁵

Et mulig forvaltningsrevisjonsprosjekt kunne sett nærmere på Etne og Vindafjords forutsetninger for implementering av barnevernsreformen, og om implementeringen er i stil med lovverket.

4.2.5 VOLD OG TRUSLER I SKOLEN

Vold og trusler i skolen var et tema i vårt dialogmøte med administrasjonen. Her er det flere aspekter. Det ble blant annet pekt på at kommunen vil ha et fremtidig problem med rekruttering av lærere hvis man må håndtere utøvelse av mye vold og utfordrende adferd fra enkelte elever.

¹⁴ [Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNSREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats](#). Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.

¹⁵ [Økonomiplan 2024-2027, s. 117-118](#)

Dette er en trend på landsnivå som Etne må håndtere. Blant de 62 skolene i landet som hadde Arbeidstilsynet på besøk i fjor, fikk hele 47 kritikk for manglende forebygging av vold og trusler.¹⁶

Et mulig forvaltningsrevisjonsprosjekt kan undersøke hvorvidt kommunen har en strategi for å jobbe med de nevnte utfordringene. En kan også se nærmere på hva lærerne trenger for å stå i skolehverdagen, samt foreta en internkontroll av kommunens tilrettelegging som skoleeier.

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon i kommunen om temaet «trygt og godt skolemiljø» av Deloitte i 2021. Denne var nokså bred i tilnærmingen sin. Et tiltenkt forvaltningsrevisjonsprosjekt kan spisses mer inn mot vold og trusler.

4.2.6 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Psykiske helse-tjenester rettet mot barn og unge	På nasjonalt nivå er det mange barn og unge med moderate og alvorlige psykiske vansker. Kommunen må håndtere flere av disse selv. Uklar ansvarsdeling mellom kommuner og spesialisthelsetjeneste. Risiko for at barn og unge ikke får tilfredsstillende psykisk helsehjelp.	<i>I hvilken grad sikrer kommunen brukerne god oppfølging? Hvordan fungerer samarbeidet med spesialisthelsetjenesten?</i>
	Dimensjonering av tjenestetilbudet	Det blir færre barn i barnehage- og skolealder. Det kan være vanskeligere å bygge ned tjenester enn å bygge dem opp. Dersom kommunen ikke klarer å bygge ned tilbudet i takt med barnetallet, er det en risiko for økte kostnader og/eller for at tjenestekvaliteten forringes.	<i>Er den fremtidige dimensjoneringen av tjenestetilbudet tilstrekkelig? I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med dette?</i>

¹⁶ <https://www.utdanningsnytt.no/arbeidstilsynet-larere-opplaering/skole-norge-ikke-rustet-for-vold-og-trusler-refses-av-arbeidstilsynet/394407>

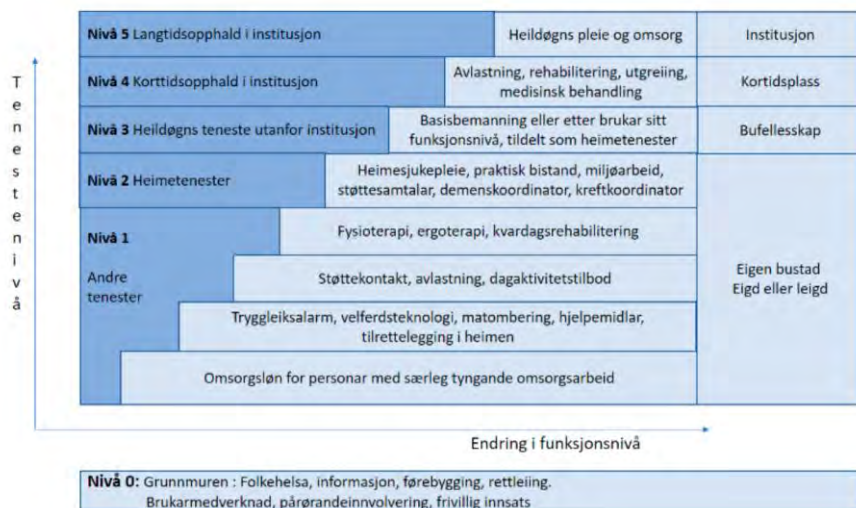
	Implementering av barnevernsreformen	Reform skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats. Andre instanser på oppvekstfeltet får et større ansvar. Et utstrakt samarbeid er nødvendig. Skolene er viktige i barnevernsreformen, men det er uvisst om de klarer å gjøre det som er forventet av dem. Risiko for at barn ikke får rett hjelp til rett tid.	<i>I hvilken grad fungerer kommunens arbeid med forebygging og tidlig innsats? I hvilken grad fungerer ansvarsdelingen og det tverrfaglige samarbeidet?</i>
	Vold og trusler i skolen	Mange skoler i landet opplever vold og trusler fra elever. Dette er negativt for læringsmiljøet og de ansattes velferd. Etter en voldshendelse er det viktig med oppfølging av lærer. Hvis problematikken vedvarer og oppfølgingen er mangelfull, kan det bli problemer med rekruttering av lærere i fremtiden.	<i>En FR kan undersøke hva grunnskolelærere føler de trenger for å stå i jobben, samt foreta internkontroll av kommunens rutiner ved en voldshendelse/trussel.</i>

4.3 HELSE OG VELFERD

4.3.1 RETT TJENESTE TIL RETT TID

Det kommer frem av kommunens plan for pleie og omsorg 2022-2030, at Etne ønsker å gi en trinnvis økning i tjenestebehovet ettersom behovet til tjenestemottakeren endrer seg. Tjenestene skal tildeles på lavest mulig omsorgsnivå, basert på kartlegging og utprøving.

Figur 6 Omsorgstrappa

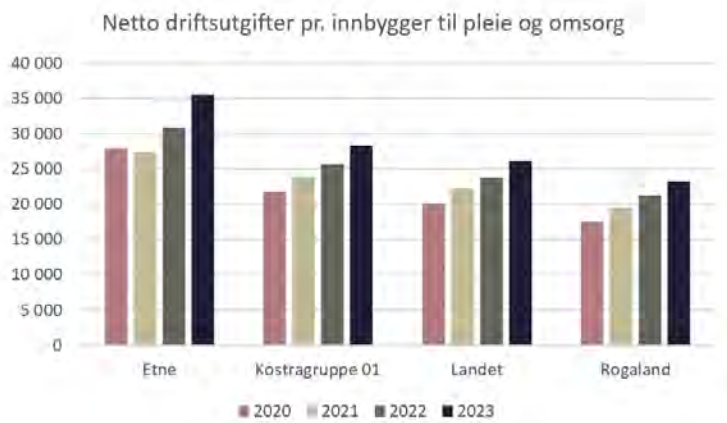
Kilde: [Plan for pleie og omsorg 2022-2030](#)

Figuren over, «omsorgstrappa», illustrerer omsorgsnivåene. Omsorgstrappa er satt opp etter «LEON» - lavest effektive omsorgsnivå-nivå.

4.3.2 RESSURSBRUK OG ORGANISERING

I møtet med administrasjonen var organiseringen av helse- og omsorgstjenestene et tema. Det ble pekt på at organiseringen driver opp kostnadsbehovet, og at dette er et område som behøver utredning.

Figur 7 Netto driftsutgifter pr. innbygger til pleie og omsorg

Kilde: Framsikt

Figuren over viser at Etne har et nokså høyt utgiftsnivå til pleie- og omsorgstjenester sammenlignet med sin KOSTRA-gruppe, landet og de andre Rogaland-kommunene. Flere vil få behov for helsetjenester i fremtiden, så det er plausibelt at utgiftsnivået vil fortsette å stige.

4.3.3 KOMPETANSEGAPET VIL ØKE INNEN HELSE OG OMSORG

De ansatte er ryggraden i helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Tilstrekkelig og kompetent personell er avgjørende for at kommunene skal kunne tilby helse- og omsorgstjenester av god kvalitet. Det har blitt et større press på personellet i helse- og omsorgstjenestene i landet de siste årene, og situasjonen blir enda strammere frem mot 2035.

Ifølge SSBs framskrivninger vil det frem mot 2035 bli en kraftig vekst i behovet for årsverk både innen kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Norge. Den sterkeste behovsøkningen kommer i kommunehelsetjenesten. Det vil bli et stadig større gap mellom tilbud og etterspørsel etter sykepleiere og helsefagarbeidere.

Andelen av alle sysselsatte i Norge som jobber i helse- og omsorgstjenesten er tredoblet fra tidlig på 1970-tallet. I 2021 arbeidet 15 prosent av alle sysselsatte i helse- og omsorgssektoren. Mange kommuner i landet står i en bemanningskrise, og det er særlig vanskelig å få tak i sykepleiere og leger. Utfordringene er størst i distriktene.¹⁷

¹⁷ Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

Det er høyskole- og universitetsutdannet personell som har stått for veksten de seneste årene. Fagarbeidere og personell uten formell utdanning har ikke økt tilsvarende.

Demografiutviklingen utfordrer helse- og omsorgssektoren på to måter: Økningen i antall eldre betyr økt behov for pleie- og omsorgstjenester. Samtidig bremses veksten i tilgjengelig arbeidskraft før den stopper helt opp. Fra midten av 2030-tallet vil antallet personer i yrkesaktiv alder falle. Helsepersonellkommisjonen mener derfor at det ikke er bærekraftig å øke helse- og omsorgssektorens andel av den totale arbeidsstyrken vesentlig. Fordi ansatte allerede er et knapphetsgode, og i «*enda større grad vil være det fremover, må helse- og omsorgstjenesten bruke personellet og deres kompetanse mye mer effektivt enn før. Det blir færre ansatte per pasient*¹⁸».

Gapet mellom tilbud og etterspørsel er strukturelle nasjonale helse- og omsorgsutfordringer som Etne naturligvis ikke kan løse alene. For Etne blir det derfor avgjørende å få til en best mulig utnyttelse av de ressursene og den kompetansen kommunen har.

Helt til slutt: Andelen kommuner som sier de sliter med å rekruttere sykepleiere er nesten fordoblet siden 2015.¹⁹ Dette har ført til en skjerpet konkurranse mellom kommunene, som også konkurrerer med sykehus, vikarbyråer, private institusjoner og aktører utenfor helsesektoren. Kommunene har begynt å overby hverandre i form av økt lønn eller andre ordninger for å rekruttere kompetansen de trenger (rekrutteringstilskudd, lokale tillegg, nedbetaling av deler av studielån osv.). I tillegg er det en trend at flere sykepleiere leier seg selv ut via vikarbyrå, til langt høyere lønn.²⁰ Dette er forhold som etter alt å dømme vil bidra til å øke kommunens helse- og omsorgskostnader.

4.3.4 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

¹⁸ Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

¹⁹ [Ingen yrkesgrupper er vanskeligere å rekruttere for kommunene enn sykepleiere \(sykepleien.no\)](#)

²⁰ [Helseminister om sykepleiere som leier ut seg selv: – En kjempeutfordring \(vg.no\)](#)

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Helse- og omsorg – innhold i tjenestene, organisering	Flere eldre vil få behov for tjenester. Etne har et relativt høyt ressursbruk for sektoren sammenlignet med andre. Dersom Etne ikke klarer å tildele tjenester på rett nivå, er det en risiko for en raskere forverring av brukernes helsetilstand. Dette vil kunne svekke deres mulighet til å bo hjemme og leve et selvstendig liv, noe som er negativt for bruker og dyrt for kommunen.	<i>I hvilken grad tildeles tjenestene på rett nivå?</i> <i>Er sektoren rigget for framtiden?</i> <i>Muligheter for forbedring?</i>
	Helse- og omsorg – kompetanse-utnyttelse	Kompetansegapet vil trolig øke i sektoren. Færre sykepleiere og helsefagarbeidere, økt behov. Skjerpet konkurranse mellom kommunene, som allerede nå har begynt å overby hverandre i kampen om arbeidskraften. Etne må fremover bruke kompetansen mer effektivt og samtidig være en attraktiv arbeidsgiver for de ansatte. Dersom Etne ikke klarer å skaffe til veie den riktige kompetansen, er det en risiko for redusert kvalitet og tilgjengelighet på helse- og omsorgstjenester.	Dette er primært basert på befolkningsframskrivninger og rapporten fra helsepersonellkommisjonen. <i>I hvilken grad klarer Etne å utnytte den samlede kompetansen for å sikre best mulige tjenester?</i>

4.4 SAMFUNN

4.4.1 BEREDSKAP

Koronapandemien kan beskrives som en kryptende eller snikende krise. Den begynte langsomt og brant langsomt ut, og utfordret kommunene på en helt annen måte enn andre mer kortvarige kriser. Totalberedskapskommisjonen mener at Norge fremover må ta høyde for langvarige og mer sammensatte hendelser og kriser. Da er det viktig at kommunene bygger tilstrekkelig robusthet i organisasjonen til å kunne håndtere disse. I noen tilfeller vil en krise skape behov for en forsterket beredskapsorganisasjon i en periode. I andre tilfeller vil krisen kunne håndteres av ledelsen på det lavest mulig effektive beslutningsnivået, med støtte fra en mindre stab.

Et sentralt spørsmål for Etne er i hvilken grad kommunen har samlet eller systematisert erfaringene fra pandemien. Et annet sentralt spørsmål er i hvilken grad erfaringene har ført til endringer i kommunens overordnede beredskapsplanverk.

4.4.2 VEDLIKEHOLD AV BYGNINGER

I planprogrammet for 2015-2025 blir det vist til at det er stor variasjon i standarden på kommunale bygninger. Det blir også påpekt at en økende mengde kommunal bygningsmasse og anlegg gir økt behov for vedlikehold. Etterslep på vedlikehold av bygninger og anlegg blir beskrevet som en hovedutfordring hvor det bør gjøres investeringer.²¹

Viktigheten av vedlikehold av bygninger kan også knyttes til Etnes hovedmål i nåværende økonomiplanperiode - å skape en bærekraftig økonomi.²²

Vedlikehold av offentlige bygninger er en investering i samfunnets velferd og fremtid, og er dermed vesentlig. Det er også risiko involvert hvis vedlikeholdet ikke er tilstrekkelig, med tanke på lovverk og standarder som kommunen må innfinne seg etter.

4.4.3 DIGITALISERING

Samfunnet blir i økende grad digitalisert. Dette gjelder også offentlig sektor. Siden de fleste offentlige tjenester er kommunale tjenester, er kommunene en sentral aktør i dette arbeidet. Dette fører til økende krav og forventinger til at kommunene følger trenden.

I SSB sin undersøkelse «digitalisering og IKT i offentlig sektor» fra 2022, svarte 5 av 10 kommuner at «manglende kompetanse i svært stor eller ganske stor grad hadde vært til hinder for utviklingen av kommunens digitale tjenester».²³ Samtidig var det fra 2018 til 2022 en markant økning i kommuner som svarte at de har enten utarbeidet en digitaliseringsstrategi og/eller iverksatt omfattende IKT-prosjekter.²⁴

²¹ [Planprogrammet 2015-2025, s. 8](#)

²² [Økonomiplan 2024-2027, s. 33](#)

²³ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/informasjons-og-kommunikasjonsteknologi-ikt/artikler/digitalisering-i-kommunene>

²⁴ [Digitalisering i kommunene. Utviklingen fra 2018 til 2022 \(ssb.no\)](#), s. 14

Figur 8 Prosentandel av kommuner med 2000-4999 innbyggere som har problemer med rekruttering av IKT-spesialister

Kilde: SSB-KOSTRA. Tabell: 12038.

Figuren over viser prosentandelen av kommuner med 2000-4999 innbyggere som har svart at de har forsøkt å rekruttere IKT-spesialister, men opplevde problemer med rekrutteringen. Andelen av mindre kommuner som har opplevd problemer med rekrutteringen er høy. Økningen kan muligens forklares av det som ble nevnt innledningsvis; det er en økende grad av forventninger til digitalisering av kommunale tjenester. Utfordringen for Etne blir å rekruttere og utvikle den interne kompetansen til å møte dem.

4.4.4 INFORMASJONSSIKKERHET

Ifølge en undersøkelse fra 2021, opplever 40 % av norske kommuner at de ikke har sikret dataene sine godt nok.²⁵

Med tanke på hvor viktig informasjonsteknologi er blitt, blir også sikkerheten knyttet til det sentralt. Med økende grad av digitalisering av offentlige tjenester, blir det bare viktigere og viktigere å sikre de dataene kommunen har ansvar for. Potensielle angrep kan slå ut essensielle deler av kommunens infrastruktur, og brudd på personvern hensyn er svært alvorlig for den det gjelder. Dette er alvorlig både med tanke på driften av kommunen, men også innbyggernes tillit til den.

Kommunale krav til informasjonssikkerhet er allerede satt i ulike regelverk, men med en økende grad av digitalisering, er det ikke usannsynlig at disse bare vil bli strengere med årene.

²⁵ <https://www.digi.no/artikler/mangelfull-datasikkerhet-i-to-av-fem-kommuner/507890>

Cybersikkerhet blir beskrevet som et viktig aspekt ved digitaliseringsarbeidet i Etne.²⁶ Kommunen ønsker å ta «nødvendige tiltak for å beskytte sensitiv informasjon og digitale system fra trusler og angrep».²⁷

Et sentralt spørsmål for Etne er i hvilken grad kommunens praksis er i tråd med gjeldende regelverk, og hvorvidt en er rustet tilstrekkelig med tanke på fremtiden.

4.4.5 INTEGRERING AV FLYKTNINGER

Bosetting og integrering av flyktninger er et satsningsområde i kommunen. Etne ser på dette som en del av sine kommunale oppgaver, og skal så langt det er råd, ta imot flyktninger ved forespørsel fra sentrale styresmakter.²⁸

Kommunen har i 2023 tatt imot 20 flyktninger, og vil motta inntekter knyttet til dette arbeidet i årene framover.²⁹ Ifølge økonomiplanen blir integreringsarbeidet viktig å få til for at mottak av flyktninger også i 2024 skal være bærekraftig.³⁰

Ifølge økonomiplanen har de siste årenes mottak av flyktninger ført til et behov for opprustning av kommunens integreringstjeneste. Det er også et behov for en økning i antall ansatte i tjenesten hvis det skal bosettes mange flyktninger i 2024.³¹

Det blir sentralt for Etne i årene som kommer å få flyktningene ut i arbeid, slik at dette ikke blir en stor utgiftspost for kommunen.

4.4.6 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

²⁶ [Økonomiplan 2024-2027, s. 31](#)

²⁷ Ibid.

²⁸ [Økonomiplan 2024-2027, s. 22](#)

²⁹ Ibid., s. 79

³⁰ Ibid., s. 130

³¹ [Ibid., s. 135](#)

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Beredskap	Koronapandemien var en langvarig krise som utfordret kommunene på en helt annen måte enn mer kortvarige kriser. Norge må ta høyde for langvarige og mer sammensatte kriser, og kommunene må være tilstrekkelig robuste til å håndtere disse. Dersom kommunen ikke har systematisert eller samlet erfaringene fra pandemien, er det en risiko for at man går glipp av verdifull innsikt, som kunne blitt brukt til å håndtere fremtidige kriser.	<i>Hvordan ivaretar Etne beredskapsplikten? Har man samlet eller systematisert erfaringene fra pandemien? I hvilken grad reflekteres erfaringene fra pandemien i planverket?</i>
	Vedlikehold av bygninger	Vedlikehold av bygninger kan være kostnadsbesparende i forhold til om man må bygge nytt. Kan gi lengre levetid – i tråd med Etnes satsning på en bærekraftig økonomi. Å skape en bærekraftig økonomi er et hovedmål for kommunen.³²	<i>Har Etne et tilfredsstillende vedlikehold av den kommunale bygningsmassen?</i> <i>I hvilken grad jobbes det systematisk med problematikken?</i>
	Digitalisering	Etter planen skal det utgis en ny nasjonal digitaliseringsstrategi i løpet av 2024. Forventningene blir bare større og større for hvert år og kommunen må være tilpasningsdyktig. Tiltak kan effektivisere kommunen på sikt hvis gjennomført riktig. Det skal utarbeides en digitaliseringsstrategi i kommunen.³³	<i>I hvilken grad tilbyr Etne digitale løsninger i sin kontakt med innbyggerne?</i> <i>I hvilken grad jobbes det for å utvikle digital kompetanse og iverksette digitaliseringsprosjekter internt i kommunen?</i>

³² [Økonomiplan 2024-2027, s. 33](#)

³³ [Økonomiplan 2024-2027, s.98](#)

	Informasjonssikkerhet	Vanskelig å skaffe kompetanse. Økt digitalisering av tjenester gjør informasjonssikkerhet mer prekært. Mangelfull sikkerhet kan få alvorlige konsekvenser.	<i>I hvilken grad har Etne en datasikkerhet i tråd med gjeldende regelverk?</i> <i>Hva kan gjøres for å forbedre kompetansen?</i>
	Integrering av flyktninger	Sterk flyktningvekst de siste årene. Integrering involverer mange tjenesteområder. Risiko for at kommunen ikke er godt nok rigget til å håndtere veksten i flyktninger – dette kan føre til økte kostnader for Etne på sikt.	<i>I hvilken grad fungerer integreringsarbeidet i kommunen?</i> <i>Organisering og internt samarbeid</i>

4.5 ADMINISTRASJON

4.5.1 KOMMUNEN SOM ARBEIDSGIVER OG BOSTED

I møtene med kontrollutvalget og administrasjonen ble demografiendringer, fraflytning og rekruttering nevnt som potensielle utfordringer for fremtiden.

Disse utfordringene henger sammen. Et godt arbeidsmarked tiltrekker nye innbyggere. Det er også et ønske om en god og aktiv tettstedutvikling i kommunens to største tettsteder, Etne og Skånevik, hvor dette blir ansett som «sentralt i den videre utviklingen av kommunen».³⁴

Det er en målsetting i kommunen å utarbeide en ny arbeidsgiverstrategi i løpet av denne økonomiplanperioden. Denne blir ansett som vesentlig for å skape rammene som sikrer trivsel, kompetanseutvikling og effektivitet. Arbeidsgiverstrategien skal blant annet inneholde en plan for kommunens «arbeidsgiverpolitikk, rekruttering, opplæring og utvikling».³⁵

³⁴ [Økonomiplan 2024-2027, s. 31](#)

³⁵ [Økonomiplan 2024-2027, s. 136](#)

Konkurransen om arbeidskraften er tøff i Kommune-Norge for tiden, og mange mener det er vanskelig å rekruttere nye kvalifiserte kandidater. Det vil være en viktig for Etne å skille seg ut som arbeidsgiver og legge til rette for bosetting i alle bygdene.

4.5.2 NÆRINGSUTVIKLING

Det fremgår av økonomiplanen at næringsutvikling er viktig for Etne. Det er blant annet et satsningsområde at kommunen skal til en «hver tid ha næringsareal for ulike typer næringer tilgjengelig».³⁶ Etne kommune skal også ha en god arena for dialog og samarbeid med næringslivet. Landbruk, som er en viktig næring i kommunen, skal Etne være en pådriver for.³⁷

Det kommer også frem at turisme er et satsningsområde. Etne er en viktig reiselivskommune, og spesielt i områdene rundt Åkrafjorden skal turistnæringen vektlegges høyt.³⁸

Arbeidet med næringsutvikling kan bidra med turisme og arbeidsplasser i kommunen.

Sentrale spørsmål som kan være utgangspunkt for en forvaltningsrevisjon er: 1) I hvilken grad jobber kommunen med disse satsningsområdene? 2) Hvordan kan kommunen forbedre arbeidet med næringsutvikling?

4.5.3 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

³⁶ Ibid., s. 26

³⁷ Ibid.

³⁸ Ibid.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Kommunen som arbeidsgiver og bosted	Stor konkurranse om arbeidskraften innen alle kommunalområder. Vanskelig å få tak i kompetent arbeidskraft. Dersom kommunen ikke klarer å skaffe til veie kompetent arbeidskraft, er det en risiko for redusert tjenestekvalitet og for forsinkelser eller stans i planlagte prosjekter.	<i>En FR kan se nærmere på hva kommunen gjør for å beholde ansatte, være et attraktivt bosted og på kompetanseutnyttelse.</i>
	Næringsutvikling	Fremstår som et satsningsområde i kommunen. Arbeidet med næringsutvikling kan skape arbeidsplasser og økt tilflytning. Lokal næringsutvikling kan bidra til å utnytte kommunens ressurser på en bærekraftig måte. Dette er i tråd med kommunens hovedmål om en «bærekraftig økonomi».³⁹	<i>I hvilken grad jobber kommunen med disse satsningsområdene?</i> <i>Hvordan kan kommunen forbedre arbeidet med næringsutvikling?</i>

³⁹ [Økonomiplan 2024-2027, s. 33](#)

5 FORVALTNINGSREVISJONER

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner	Årstall
Innkjøp	2019
Etne (m.fl.) - Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)	2021
Trygt og godt skulemiljø	2021
Kontrakts- og leverandøroppfølging	2022
Tilpassa opplæring og spesialundervisning	2023

Ikke gjennomførte forvaltningsrevisjoner
Bemanning, rekruttering og sjukefråvær
Pleie og omsorg
Næring og landbruk
Internkontroll og kvalitetssystem
Skakke SA
Tomteselskapet Etne AS
Øyane Asvo AS

Ikke gjennomførte eierskapskontroller
Overordna eigarskapsforvaltning i kommunen
Eigarskapskontroll av Skakke SA
Eigarskapskontroll av Tomteselskapet Etne AS
Eigarskapskontroll av kommunen si forvaltning og oppfølging av arbeidsmarknadsbedrifter

6 STATLIGE TILSYN

Årstall	Område	Tema	Utført av
2020	Drikkevann	Vannforsyningssystem	Mattilsynet
2020	Helse og omsorg	Helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming	Statsforvalteren i Vestland
2021	Helse og omsorg	Helse- og omsorgstenester til personar med utviklingshemming	Statsforvalteren i Vestland
2021	Landbruk	Sluttmøte kontroll landbruk PT	Statsforvalteren i Vestland
2022	Drikkevann	Revisjon i vannforsyningssystem	Mattilsynet
2023	Matrikkelen	Matrikkellovtilsyn	Statens Kartverk
2023	Personvern	Brevkontroll - Etterlevelse av regelverkets krav til personopplysningssikkerhet	Datatilsynet
2023	Grunnoppplæring	Alternativ opplæringsarena	Statsforvalteren i Vestland
2024	Helse og omsorg	Folkehelsearbeid. Spørjeskjemaundersøking som vert gjennomført digitalt i alle kommunar, deretter intervju med enkeltkommunar	Statsforvalteren i Vestland
2024	Arbeidsmiljø	Tilsyn arbeidsvilkår - offentlige oppdragsgivere - lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter	Arbeidstilsynet
2024	Kommunen som miljømyndiget	Kommunetilsyn med kommunens forsøplingsmyndighet (§28)	Statsforvalteren i Vestland
2024	Arbeidsmiljø (2 stk.)	Muskel- og skjelettplager og psykiske plager - stedlig tilsyn	Arbeidstilsynet
2024	Helse og omsorg	Tilsyn med bruk av elektronisk medisineringsstøtte hjå heimebuande eldre	Statsforvalteren i Vestland
2024	Grunnoppplæring	Saksbehandlingstid - sakkyndig vurdering	Statsforvalteren i Vestland

7 KOMMUNALE SELSKAPER

7.1 INNLEDNING

Det snakkes om eierstyring når kommunen har valgt å opprette selskaper som skal sørge for tjenester til kommunens innbyggere. Virksomhet som forvaltes av kommunens administrasjon med kommunedirektøren som øverste administrative leder, er ikke å anse som eierstyring.

I denne sammenheng forstås derfor eierstyring som å sørge for at kommunens interesser forvaltes i tråd med formålene satt for selskapene. Det offentlige forvalter våre skattepenger og skal løse lovpålagte oppgaver og tilby tjenester til innbyggere. Derfor bør eierne være fremoverlente, informerte, og interesserte i sine selskaper.⁴⁰

God eierstyring er viktig for å:

- oppnå de mål eierne har hatt med opprettelsen av selskapet
- forvalte ressursene på best mulig måte
- kontrollere risiko

7.2 LOVREGLER

Ifølge kommuneloven § 23-2.1c skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Ifølge kommuneloven § 23-2.1d skal kontrollutvalget også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Selskapstyper som er omfattet av eierskapskontroll er:

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefellesskap

⁴⁰ [Hva kjennetegner god eierstyring? - NKRF](#)

- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

7.2.1 HVILKE SELSKAPSFORMER ER OMFATTET AV EIERSKAPSKONTROLL?

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

Figur 9 Oversikt over selskapsformer som kan brukes til kommunalt eierskap.

Eierne står ganske fritt i valg av selskapsform. Aksjeselskapsformen er imidlertid lovkrav eller anbefaling for en rekke typer virksomheter (energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper). Aksjeselskapsformen kan anses godt tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranseeksponering.

IKS-formen kan anses godt tilpasset for virksomheter som håndterer kommunale oppgaver i egenregi for eierne (deltakerne) og hvor det ellers ikke er aktuelt med fortjeneste/utbytte (typisk virksomheter som driver med kultur, idrett eller under selvkostregimet). Slike selskap opprettes gjerne når dette gir en effektivitet i kommunenes tjenesteproduksjon. Dersom det drives næring

med fortjeneste/utbyttmuligheter i et IKS, vil dette ofte være skilt ut i heleide datterselskaper som er aksjeselskaper.

7.2.2 HELEIDE OG DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Heleide kommunale selskaper

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

Deleide kommunale selskaper

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten e.a.). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid nå uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

7.3 SELSKAP SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Etne kommune				
Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Øyane ASVO AS	50,00 %			
Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS		8,50 %		
Haugaland Vekst IKS		9,09 %		
Rogaland Revisjon IKS		0,85 %		
Samarbeidsrådet for Sunnhordland IKS		12,50 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		3,50 %		
Friluftsrådet Vest IKS		N/A		
Interkommunalt Arkiv i Hordaland IKS		3,50 %		
Krisesenter Vest IKS		2,78 %		
Dag og Tid AS			0,20 %	
Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS			0,19 %	
E134 Haukelivegen AS			2,17 %	
Etne Elektrisitetslag AS			8,35 %	
Haugaland Kraft AS			0,20 %	
Opero Holding AS			2,16 %	
Grannar AS			8,03 %	
Kommunekraft AS			0,31 %	
Medvind24 Næringshage AS			5,13 %	
Norsk Bane AS			0,98 %	
Skånevik Ølen Kraftlag AS			1,48 %	
Tomteselskapet Etne AS			49,85 %	
Åkrafjorden Oppleving AS			0,45 %	
SKAKKE SA				32,93 %

7.4 KOMMUNEN SOM EIER

Eierskapsmeldingen for Etne kommune er fra 2022 og det kommer frem av denne at eierskapsmeldingen bør oppdateres og vedtas av kommunestyret årlig. Vi finner ikke at informasjon om eierskapet er lett tilgjengelig på kommunens nettsider.

Etne kommune har eierskap i en rekke selskaper, både i sammen med andre offentlige eiere, kommuner og andre private eiere. Det ble i forrige periode anbefalt å gjennomføre en overordnet eierskapskontroll av kommunen med fokus på system og rutiner for oppfølging av eierskapet, rutiner for valg av styrerepresentanter, opplæring av styrerepresentanter og rapportering til kommunen. Dette prosjektet ble ikke gjennomført.

7.5 HELEIDE AKSJESELSKAPER

- Øyane ASVO AS: Går også under det juridiske navnet Spira Utvikling AS. Selskapet tilbyr varig tilrettelagt arbeid (VTA), arbeidsforberedende trening (AFT), samt kommunalt tilrettelagt aktivitet i arbeidsmarkedsbedrift. Selskapet har 24 fulle VTA-plasser, 6 AFT-plasser og KTA plasser etter behov hos eierkommunene.

Selskapet eies av kommunene Vindafjord og Etne, som eier 50% hver. Selskapet har de siste årene hatt ca. 20 millioner kroner i omsetning. I 2022 hadde de et positivt årsresultat på 150 000 kroner, mot 1 million kroner i 2021. Selskapet har god likviditet og soliditet.

Selskapet var prioritert for eierskapskontroll i forrige runde med bakgrunn i at selskapet leverer viktige tjenester til brukere med behov for tilrettelagt arbeid. I tillegg trekkes utfordrende driftsvilkår, delvis konkurranse med andre og HMS-hensyn frem som aktuelle tema i en eventuell kontroll.

7.6 INTERKOMMUNALE SELSKAPER

- Rogaland Revisjon IKS: Forrige selskapskontroll ble gjennomført i 2011 av ReVisor AS.
- Haugaland Vekst IKS: Selskapet ble stiftet i 2004 og har som formål å drive regionalt nærings- og utviklingsarbeid. Selskapet er eid av ti kommuner på Haugalandet, samt Rogaland fylkeskommune. Det har ikke vært utført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

Selskapet hadde i 2022 en omsetning på 13,9 millioner kroner, og et årsresultat på 1,8 millioner. Selskapets likviditet og soliditet fremstår som meget god.

Det har ikke vært gjennomført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

- Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS: HKS IKS er et interkommunalt selskap som utfører sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i kommunene Bokn, Etne, Haugesund, Karmøy, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

Selskapet har de siste årene hatt en tilfredsstillende økonomisk situasjon og risikoen vurderes som lav.

- **Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS:** Haugaland Interkommunale Miljøverk, HIM, er et interkommunalt selskap (IKS), og ble etablert i 2007 av eierkommunene Bokn, Etne, Haugesund, Tysvær og Vindafjord. Selskapet er opprettet for å utføre lovpålagte oppgaver tilknyttet renovasjon, gjenvinning, slamrenovasjon og slambehandling for disse kommunene.

Selskapet omsatte for 134 millioner kroner i 2022 og hadde et årsresultat på ca. 3 millioner. Selskapets likviditet har bedret seg de siste årene og anses nå som meget god. Soliditeten har vært i en negativ trend de siste årene, og anses nå som tilfredsstillende. I møte med administrasjonen i Vindafjord kommune trekkes selskapet frem som aktuelt for eierskapskontroll da virksomheten er en viktig tjenesteleverandør for innbyggerne. De peker videre på at selskapet må leve opp til mange miljøkrav og at det vil komme flere i årene som kommer.

- **Krisesenter Vest IKS:** Krisesenter Vest IKS har 17 eierkommuner og avdelinger i Haugesund og på Stord. Alle kommuner er pålagt å ha et tilbud til innbyggere som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Krisesenteret gir et bo- og dagtilbud til kvinner, barn, menn og LHBT-personer.

7.7 DELEIDE AKSJESELSKAPER

Tomteselskapet Etne AS

Tomteselskapet Etne AS er et samarbeid mellom næringslivet og Etne kommune for utvikling og salg av tomter i Etne. Etne kommune har største eierandel med 49,85% eierskap i selskapet. En rekke forskjellige private eiere utgjør det resterende eierskapet i selskapet.

Ifølge eierskapsmeldingen har Etne kommune et langsiktig mål om å øke innbyggertallet for kommunen, og derfor ønsker den å være en aktiv eier i selskapet.

Selskapet hadde i 2022 en omsetning på ca. 2,6 millioner og fikk et negativt årsresultat på 400 000. Selskapet har gått i minus siden 2019. I dialogmøte med administrasjonen blir det opplyst om at det er en risiko for at tomteselskapet vil gå konkurs.

Haugaland Kraft AS

Hovedvirksomhetene til Haugaland Kraft er produksjon, overføring og omsetning av elektrisk kraft, samt utbygging og drift av fibernettverk. Konsernet består i dag av ett morselskap (Haugaland Kraft AS) og fire heleide datterselskaper: Haugaland Kraft Energi, Haugaland Kraft Fiber, Fagne og Endra. I tillegg er selskapet majoritetseier i Sunnhordland Kraftlag og Afiber og er deleier i Deep Wind Offshore, Havnekraft og Datek.

Konsernet eies av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Sveio, Utsira, Suldal, Sauda, Ullensvang, Etne, Fitjar og Bømlo samt selskapene Finnås Kraftlag SA, SØK AS, Fitjar Kraftlag SA.

Selskapet er viktig både som leverandør av kritiske samfunnstjenester og infrastruktur, men også økonomisk – i form av betydelige utbyttebetalinger til eierne. Konsernet omsatte for 7 milliarder kroner i 2022 og satt igjen med et årsresultat på 1,8 milliarder. Konsernet betalte ut totalt 600 millioner kroner til eierne i 2022.

Det ble sist gjennomført en selskapskontroll i 2015.

7.8 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som vil kunne være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Etne kommunes oppfølging av eierskap	Ble trukket frem som et prioritert prosjekt i forrige periode. Lenge siden sist det ble gjennomført en generell eierskapskontroll av kommunen. Manglende etterlevelse av krav utgjør en risiko for at kommunen kan oppfattes som en passiv eier, føre til lenger avstand mellom folkevalgte og selskap, usikkerhet rundt eierskap og formål med eierskap.	<i>Generell eierskapskontroll av Etne kommune.</i>
	Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS	Viktig tjenesteleverandør for kommunen og leverandør av samfunnskritiske tjenester. Selskapet har flere kommunale eiere og er underlagt strenge krav, blant annet med tanke på miljø.	<i>Økonomi og drift.</i> <i>Viktig tjenesteleverandør.</i> <i>Hvordan møter selskapet nye krav blant annet med hensyn til miljø?</i> <i>I hvilken grad har kommunene gode rutiner for å forvalte sitt eierskap i samarbeid med andre?</i>
	Tomteselskapet Etne AS	Kommunen har en målsetning om å være en aktiv eier i selskapet. De siste fire årene har selskapet gått i minus og i dialogmøte med administrasjonen opplyses det om at selskapet er i ferd med å gå konkurs.	<i>Økonomisk risiko.</i> <i>I hvilken grad har kommunene gode rutiner for å forvalte sitt eierskap i samarbeid med andre aktører?</i>

VEDLEGG

SKRIFTLIGE KILDER

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Kommunens planer, budsjett og årsrapporter
- Informasjon om selskaper som kommune har eierinteresser i
- Kommunens eierskapsmelding
- Tilsynsrapporter fra andre
- Tidligere forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Ulike former for statistikk, for eksempel fra SSB, Framsikt og IMDIAgenda Kaupang, Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2023
- [*Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.*](#) Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.
- Udir ([Tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging i ny opplæringslov | udir.no](https://udir.no/tilpasset-oppl%C3%A6ring-og-individuell-tilrettelegging-i-ny-oppl%C3%A6ringslov))
- Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023
- Psykisk helsearbeid for barn og unge – en innsiktsrapport, Helsedirektoratet 2021
- Psykisk helse barn og unge, Stavanger kommune, Rogaland Revisjon 2023
- Ulike artikler, henvisninger i teksten

MUNTlige KILDER

- Kommunedirektørens ledergruppe
- Kontrollutvalgets medlemmer

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	16/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	033	

VAL AV NYTT REVISJONSPROSJEKT

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Etne kontrollutval ber Rogaland Revisjon om å legge fram utkast til prosjektmandat på forvaltningsrevisjonsprosjekt om til neste møte.

Bakgrunn

Ifølge forskrift om kontrollutval og revisjon skal kommunen bli gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende lover og reglar. Kontrollutvalet bør i dette møtet ta stilling til kva for eit prosjekt utvalet ønskjer å tinge frå revisor.

Saksorientering

Nytt prosjekt for forvaltningsrevisjon eller eigarskapskontroll bør fyrst og fremst tingast med bakgrunn i Plan for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Ny plan for perioden 2024 - 2028 er no utarbeidd, og vil bli vedteken av kommunestyret i løpet av hausten.

Følgjande prosjekt er prioritert i utkast til plan:

Førsteprioritet

- Kommunen som arbeidsgiver og bosted
- Vedlikehold av bygninger
- Helse og omsorg – organisering og innhold i tjeneste eller kompetanseutnyttelse
- Implementering av barnevernsreformen
- Digitalisering

Andreprioritet

- Vold og trusler i skolen
- Næringsutvikling
- Informasjonssikkerhet

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper

- Generell eierskapskontroll
- Skakke AS

Det er opp til utvalet å velja kva for prosjekt ein ynskjer å setje i bestilling. Utvalet er også delegert mynde til å fråvika planen dersom det vert naudsynt.

Sekretariatet sine kommentarar

Forvaltningsrevisjon skal vere betringsorientert, og ha som føremål å gje tilrådingar om tiltak dersom det blir avdekka avvik eller peika på moglege betringsområder. Prosjekt bør veljast ut frå:

- vedtatt plan,
- opplysningar som er komme fram under rekneskapsrevisjon,
- saker som har vore handsama i kommunestyre og/eller kontrollutval,
- administrasjonen si uttalte ønskje,
- erfaringar frå tilsvarende forvaltningsrevisjonsprosjekt hos andre oppdragsgjevarar,
- forhold som har vore framme i media, nasjonalt eller lokalt,
- tilsyn utført av statsforvaltar eller andre tilsynsorgan.

I følge tertialrapport frå Rogaland Revisjon er det så langt i år nytta 119 timar til forvaltningsrevisjon, av budsjettet på 250 timar. Det er også lagt inn 250 timar til forvaltningsrevisjon i framlegget til budsjett for neste år. Kommunestyret vil venteleg løyve dette i desember. Revisor må tilpasse størrelsen på prosjektet i henhald til utvalet sitt budsjett.

Sekretariatet vil be revisor utarbeida eit prosjektmandat til neste møte.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie
Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	17/24
Kommunestyret		
Saksansvarlig	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	151	

BUDSJETTFRAMLEGG 2025 – KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN

Sekretariatet sitt framlegg til innstilling:

Etne kontrollutval gjer framlegg om eit samla budsjett for kontrollarbeidet i Etne kommune for budsjettåret 2025 med ein totalramme på **kr 1 205 000,-** eks mva fordelt på følgjande:

Kontrollutvalet	kr 106 000
Kjøp av sekretariatsteneste	kr 259 000
Kjøp av revisjonsteneste	kr 840 000

Vedlegg: budsjettframlegg 2025

Saksorientering

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunen sine rekneskap blir revidert og at det blir utført forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. Utvalet skal utarbeide framlegg til budsjett for kontrollarbeidet. Dette inkluderer budsjett for kjøp av revisjonstenester, sekretariatstenester og utgifter til utvalet. Denne saka blir lagt fram som kontrollutvalet sitt framlegg til budsjett for kommunen sitt kontrollarbeid for 2025.

I følgje kommunelova har kontrollutvalet eit vidt arbeidsfelt og er berre underordna kommunestyret. Kontrollutvalet sitt tilsyn er ikkje avgrensa til berre å gjelde det økonomiske. Kontrollutvalet skal også sjå etter at saksførebuing og vedtaksprosessar, både i administrasjonen og i dei andre politiske organa fungerer på ein måte som garanterer oppfylling av alle faglege krav, og varetar grunnleggjande rettstryggleiksomsyn overfor kommunen sine innbyggjarar og andre som måtte bli ramma av kommunale vedtak.

Budsjettframlegg frå kontrollutvalet kan berre bli endra av kommunestyret. Grunnen til at kontrollutvalet sitt budsjett er i ei særstilling, er at utvalet skal vere fritt og uavhengig av dei organa som utvalet skal kontrollere. Det er uheldig om administrasjonen eller eit organ som kontrollutvalet skal kontrollere får innverknad på kontrollorganet si budsjettamme.

Når det gjeld betaling for tenester som vert kjøpt av selskap/samarbeid, vert budsjettet her fastsett av representantskapet og av styret, og kan berre bli endra av desse. Det gjeld i denne saka dei overslag som er sendt frå Rogaland Revisjon IKS om og frå HKS IKS.

1. Kontrollutvalet sine utgifter

Utvalet sine egne utgifter er vidareført som tidlegare år. Kontrollutvalet fastsett ikkje sjølv møtegodtgjersle. Den er innarbeida i budsjettframlegget for å synleggjere samla kontrollutgifter. Budsjettet sett føre ein aktivitet i utvalet som tidlegare år med 4 møter i året.

Det er lagt inn midlar slik at utvalet kan reise på kurs og konferansar. Sekretariatet sitt framlegg er på kr 106 000.

2. Sekretariatskostnader

Etne kommune er medeigar i det interkommunale selskapet Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS og kjøper sekretariattenestene herfrå.

Representantskapet til IKS'et vedtok eigartilskottet frå deltakarkommunane for 2025 i møtet 22.04.24. Etne sitt tilskot for neste år er sett til kr 259 000.

3. Revisjonskostnader

Etne kommune er medeigar i det interkommunale selskapet Rogaland Revisjon IKS, og kjøper sine revisjonstenester frå dette selskapet. Sekretariatet har mottatt framlegg til budsjett frå revisor basert på vedtak i representantskapet.

Rekneskapsrevisjonen blir utført innanfor fastsatt lovbestemte krav. Forvaltningsrevisjon og andre kontrollar blir som tidlegare år budsjetttert med 250 timar.

Rogaland Revisjon har for 2025 ført opp totalt 700 timer med ein timepris på kr 1 200. Total revisjonskostnad blir kr 840 000.

Kontrollutvalet sitt samla budsjettframlegg

Samla budsjett for 2025 er sett opp i eige vedlegg, og er på totalt **kr 1 205 000**.

Dersom kommunestyret vedtar endringar i kontrollutvalet sitt budsjettframlegg må dette meldast til sekretariatet.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie

Dagleg leiar/utvalssekretær

Etne kommune					
Budsjett for kontrollarbeidet 2025					
Art	Kontroll og tilsyn	2024		2025	
10801	Fast godtgjersle kontrollutvalsleiar	kr	22 000	kr	22 000
10801	Møtegodtgjersle	kr	23 000	kr	23 000
10802	Tapt arbeidsforteneste	kr	3 000	kr	3 000
10990	Arbeidsgiveravgift	kr	5 000	kr	5 000
	Løn og sosiale utgifter	kr	53 000	kr	53 000
11500	Kurs og opplæring	kr	50 000	kr	40 000
11651	Telefongodtgjersle leiar	kr	500	kr	500
11601	Reiseutgifter	kr	8 000	kr	8 500
11950	Kontingentar/lisensar	kr	4 000	kr	4 000
	Kjøp av varer og tenester	kr	62 500	kr	53 000
13750	Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS	kr	213 000	kr	259 000
13750	Rogaland Revisjon IKS	kr	815 500	kr	840 000
	Kjøp av sekretariat- og revisjonstenester	kr	1 028 500	kr	1 099 000
	Kontrollutvalets totale budsjettramme	kr	1 144 000	kr	1 205 000
	Oversikt - Rogaland Revisjon IKS				
	Rekneskapsrevisjon, attestasjonar, mm.	kr	524 250	kr	540 000
	Forvaltningsrevisjon/eigarskapskontrollar	kr	291 250	kr	300 000
	Sum oversikt frå revisor	kr	815 500	kr	840 000
	Timepris	kr	1 165	kr	1 200
	Alle beløp er eks. Mva.				
	Timeoversikt				
	Rekneskapsrevisjon		300		300
	Attestasjonar		100		100
	Kontrollutval		50		50
	Anna (rådgivning etc.)		0		0
	Sum rekneskapsrevisjon, attestasjonar, mv.		450		450
	Forvaltningsrevisjon		250		250
	Timer i alt		700		700

ETNE KOMMUNE**Saksframlegg**

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	18/24
Saksansvarleg	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	212	

REVISOR SI EIGENERKLÆRING FOR 2024**Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:**

Etne kontrollutval tar dei framlagde eigenerklæringane, dagsett 25.06.24, frå Rogaland Revisjon IKS til orientering.

Vedlegg: revisor si eigenerklæring

Saksorientering

Kommunelova § 24-4 og forskrift om kontrollutval og revisjon kap. 3 (§§ 16-21) slår fast at oppdragsansvarleg revisor for kommunar skal vere uavhengig til den reviderte verksemd. Forskrifta slår også fast at oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet, jfr § 3 – «*påse.... at regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kap. 2 og 3*».

I følge § 24-4 skal den som gjennomfører revisjon for ein kommune ikkje ta oppdrag for kommunen dersom revisor eller revisor sine nærstående har ein slik tilknytning til kommunen at den kan svekke revisor si sjølvstende og objektivitet. I tillegg seier forskrifta §§ 16-21 noko om dei krav som vert stilt for at revisor skal være uavhengig, og dei avgrensingar som gjeld for revisor ved gjennomføring av revisjonsoppdraget.

Vurdering:

I følge forskrifta § 19 skal oppdragsansvarleg revisor årleg, og elles ved behov, gje ein skriftleg eigenerklæring av si sjølvstende til kontrollutvalet. Krav til sjølvstende og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarleg revisor som pliktar å leggje fram ei skriftleg vurdering for kontrollutvalet.

Revisor gjer i vedlegget greie for si sjølvstende overfor kommunen i samsvar med krava i kommunelova og i forskrifta. Det går fram at det ikkje ligg føre noko som tilseier at valde revisorar frå Rogaland Revisjon IKS ikkje er uavhengig når det gjeld forholdet til Etne kommune. Fråsegna vert gjeve på revisor sitt eige ansvar og skal ikkje godkjennast av kontrollutvalet, men bli tatt til orientering.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie
Dagleg leiar/utvalssekretær

Til kontrollutvalget i Etne kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR ETNE KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Etne kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Etne kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptretr ikke som fullmektig for Etne kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

Tore Kristensen

Leder regnskapsrevisjon /
Statsautorisert revisor

Til kontrollutvalget i Etne kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR ETNE KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

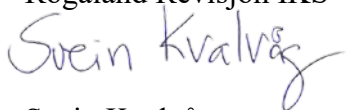
Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Etne kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Etne kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Etne kommune.

Stavanger, 25.06.2024
Rogaland Revisjon IKS

Svein Kvalvåg
Oppdragsansvarlig

Til kontrollutvalget i Etne kommune

VURDERING AV OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHET OVERFOR ETNE KOMMUNE

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

Rogaland Revisjon IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

OPPDRAGSANSVARLIG REVISORS VURDERING AV UAVHENGIGHET

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at Rogaland Revisjon IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Etne kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Etne kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Etne kommune.

Stavanger, 25.06.2024

Rogaland Revisjon IKS

Bjørn G. Sæbø

Leder forvaltningsrevisjon

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	19/24
Saksansvarleg	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	212	

ORIENTERING OM REVISJONSSTRATEGI OG FORENKLA ETTERLEVINGSKONTROLL FOR 2024

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Etne kontrollutval tar revisor sin gjennomgang om revisjonsstrategi og plan for forenkla etterlevingskontroll for revisjonsåret 2024 til orientering.

Saksorientering

Ifølgje kommunelova § 23-2 bokstav a skal kontrollutvalet påse at «*kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.*». Kontrollen blir gjennomført mellom anna ved at revisjonen rapporterer til kontrollutvalet på dei ulike trinna i revisjonsprosessen. Rapporteringa skal dekke både planlegging, gjennomføring og oppsummering av arbeidet.

Ifølgje kommunelova § 24-2 andre ledd og god kommunal revisjonsskikk (GKR) skal revisor planlegge sitt arbeid, og då med ha årleg utarbeide ein plan for revisjon av rekneskapen. Dette er eit internt dokument som styrer det arbeidet revisor må utføre for å kunne godkjenne rekneskapen.

Rogaland Revisjon IKS har varsla at dei har utarbeida ein slik plan for Etne kommune. Rekneskapsrevisor vil presentere planen i møtet.

Revisor vil i tillegg orientere om forenkla etterlevingskontroll (FEK). Etter kommunelova § 23-2 skal kontrollutvalet bl.a. «*påseat det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak....*».

Etter kommunelova § 24-9 skal revisor basere FEK på ein risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal leggjast fram for kontrollutvalet. Revisor skal seinast 30. juni gje ei skriftleg uttale om resultatet av kontrollen.

Revisor skal innhente tilstrekkeleg informasjon til å vurdere om det ligg føre brot på lovar, forskrift eller vedtak, og om brotet må ha mykje å seie for økonomiforvaltninga.

ETNE KOMMUNE**Saksframlegg**

Føremålet med FEK er å førebyggje svikt og medverke til å sikre at kommunen følgjer sentrale lovar og vedtak på økonomiområdet. Revisor vil gje ein munnleg orientering til utvalet om hovudinnhaldet i sitt arbeid.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19 pålegg også oppdragsansvarleg revisor årleg, og elles ved behov, å gje ein skriftleg eigenvurdering av sin uavhengigheit ogandel til kontrollutvalet. Eigenerklæringa for 2024 vert lagt fram for utvalet i same møte som orienteringa om revisjonsstrategi.

Kontrollutvalet si handsaming av revisjonsplan og evt. informasjon om rekneskapsrevisjonen så langt i 2024, vil altså vere eit ledd i å sjå til at kommunen sitt rekneskap blir revidert på ein tryggande måte og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Slik sekretariatet ser det, bør utvalet få høve til å komme med innspel til fokusområde i interimrevisjonen som skal gjennomførast, evt. seinare revisjonar, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som fastset den endelege revisjonsplanen.

Konklusjon

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet, vert det tilrådd at utvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie

Dagleg leiar/utvalssekretær

SAKSGANG		
Utval	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalet	08.10.24	20/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

Sekretariatet sitt framlegg til vedtak:

Referatsakene 14 – 19 vert tatt til orientering.

Saksvedlegg:

- 14. Statusrapport pr. oktober 2024
- 15. Tertialrapport frå Rogaland Revisjon IKS
- 16. Reglement for Etne kontrollutval
- 17. Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget – veileder frå FKT
- 18. Protokoll frå årsmøtet i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 04.06.24
- 19. Invitasjon til webinar 01.11.24 frå FKT

Saksorientering:

Sakene blir lagde fram for kontrollutvalet til orientering.

Aksdal, 01.10.24

Odd Gunnar Høie
Dagleg leiar/utvalssekretær

Kontrollutvalet – statusoversikt oktober 2024

Saker frå bestilling til handsaming i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Val av nytt prosjekt	November 2024				
Andre saker					

Saker under politisk handsaming eller til oppfølging i kontrollutvalet

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Planlagt oppfølging	Merknader
ROV og planar for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll	22.11.23	21.05.24/ 24.09.24			
Tilpassa opplæring og spesialundervisning	15.02.23	30.01.24	20.02.24	19.11.24	

Avslutta prosjekt

Forvaltningsrevisjonar	Bestilt	Handsama i KU	Handsama i KST	Følgd opp KU/ KST	Merknader
Kontrakts- og leverandøroppfølging	07.02.22	14.11.22	12.12.22	13.09.23/ 26.09.23	
Trygt og godt skulemiljø	08.02.21	27.09.21	28.10.21, sak 52/21	19.09.22/ 08.11.22	Deloitte
Forum for oppvekst i Sunnhordland (FOS)	18.05.20	10.05.21	10.06.21, sak 32/21	07.02.22/ 22.02.22	6 kommunar deltok
Innkjøp	19.11.18	23.09.19	29.10.19	21.09.20/ 27.10.20	
IKT og informasjons-tryggleik	20.11.17	17.09.18	31.10.18	20.05.19 og 17.02.20/ 19.06.19 og 16.06.20	Samarbeidsprosjekt med Vindafjord
Sjukefråvær	13.02.17	02.10.17	17.10.17	14.05.18/ 20.06.18	

Orienteringar

Tema	Bestilt	Møtedato
Administrasjonen	30.01.24	21.05.24
Oppvekst og kultur	30.01.24	08.10.24
Utvikling og drift	30.01.24	19.11.24
Helse og omsorg	30.01.24	2025
Økonomiavd.	30.01.24	2025
Personalavd.	30.01.24	2025
IKT-avdelinga	30.01.24	2025

ETNE KOMMUNE

Perioderapportering 31.07.2024

	Måned												Tot. timer	Tot. sum
Kunde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Regnskapsrevisjon	37	68	40	32	22	20	9,75						228	265 329
Bekreftelse/attestasjoner		7		23		6							35	40 775
Kontrollutvalg	5				16								20	23 300
Rådgivning	4												4	4 078
Forvaltningsrevisjon	14	11	79	13		3	0,25						119	138 344
Total sum	59	86	118	67	38	28	10,00	0,00	0	0	0	0	405	471 825

ETNE	Forvaltningsrevisjon	Regnskapsrevisjon	Attestasjon	Kontrollutvalg	Rådgivning	TOTALT	SUM
B 2023	250	250	100	50		650	721 500
R 2023	259	331	74	25	4	692	767 565
B 2024	250	300	100	50		700	815 500
R 2024	119	228	35	20	4	405	471 825
B 2025	250	300	100	50		700	840 000

Budsjett 2025:

Budsjett fra tidligere år er videreført, regnskapsrevisjon økes med 50 timer basert på erfaring. Budsjett fra tidligere år er videreført. Timeprisen økes med kr 35 og kr 55,- for 2025 slik at timepris blir kr 1 200,- + mva for kommuner og kr 1 275,- + mva for andre.

Forbruk 2. tertial 2024:

I regnskapsrevisjonen er resterende del av interim, og årsoppgjør 2023 gjennomført. Vi er godt igang med planlegging av revisjonsåret 2024. Det er utført attestasjon av mva-kompensasjonen for 3 terminer og ulike særattestasjoner som bl.a. tilskudd til ressurskrevende brukere, kompetansemidler og telling av PUH. Resultat av revisjon for 2023 og FEK for 2023 er presentert for KU.

Forvaltningsrevisjon: *Tilpasset opplæring og spesialundervisning og Risiko- og vesentlighetsvurdering* er begge levert.

Reglement for Etne kontrollutval

Vedteke av Etne kommunestyre 21.06.11, sak 035/11, endra 16.12.14, sak 68/14 og 17.09.20, sak 40/20

VIRKEOMRÅDE

Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommunar og fylkeskommunar (kommunelova) og forskrift om kontrollutval og revisjon, vedteken av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 17. juni 2019 med heimel i kommunelova § 23-2, § 24-2 og § 24-4 gjeld for heile kontrollutvalet si verksemd.

I tillegg gjeld følgjande:

INNLEIING

Kommunestyret har det øvste ansvaret for å kontrollere kommunen si verksemd, og kan krevje ei kvar sak lagt fram for seg til orientering eller avgjerd. Kommunestyret kan gjere om vedtak som er gjort av andre folkevalde organ eller administrasjonen, i same utstrekning som desse sjølve kan gjere om vedtaket, jf. kommunelova § 22-1.

1. KONTROLLUTVALET

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret stå føre kontroll med kommunen si verksemd, under dette sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Kontrollutvalet skil seg i stor grad frå andre kommunale styre, råd og utval då utvalet ikkje skal drive politisk verksemd, og heller ikkje skal overprøve politiske prioriteringar gjort av andre folkevalte organ eller andre kommunale organ.

Kontrollutvalet skal framstå som eit kompetent, uavhengig, objektivt og synleg organ med høg integritet.

Kontrollutvalet sine medlemmer og varamedlemmer har rett til deltaking på kommunen sin folkevaldopplæring, tilsvarande som for kommunestyremedlemmene.

2. FØREMÅL

Kontrollutvalet skal medverka til å sikre at det er allmenn tillit til at kommunen sine oppgåver vert løyste på best mogleg måte og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter.

Utvalet skal bl.a. sjå etter at:

- kommunen sine rekneskap vert revidert på ein trygg måte,
- det vert ført kontroll med at den økonomiske forvaltninga er i samsvar med lov og vedtak

- kommunen brukar ressursar til å løyse oppgåver som er i samsvar med kommunestyret sitt vedtak og føresetnad,
- kommunen sin ressursbruk er effektiv når det gjeld dei mål som er sett på området,
- lov og reglar vert etterlevd i den kommunale verksemda,
- kommunen sitt styringsverktøy er hensiktsmessige,
- resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sin føresetnad.

3 VAL OG SAMANSETTING

Kontrollutvalet skal ha minst 5 medlemmer. Kommunestyret vel medlemmer og varamedlemmer til utvalet som første sak etter val av formannskap og ordførar/varaordførar i det konstituerande møte. Minst 1 av dei valde medlemmane i kontrollutvalet skal vere medlem av kommunestyret.

Kommunestyret vel leiar og nestleiar. Utvalsleiar kan ikkje vere medlem av same parti eller tilhøyre same gruppe som ordføraren. Det bør takast omsyn til kontinuitet i utvalet.

Utelukka frå val er ordførar, varaordførar, medlem og varamedlem av formannskap, medlem og varamedlem av folkevald organ med avgjerdsmynde og tilsette i kommunen. Medlem og varamedlem av kommunestyret er likevel valbare. Utelukka frå val er òg personar som har leiarstilling, eller er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlinga, i et selskap som kommunen har eigarinteresser i eller i eit interkommunalt politisk råd eller eit kommunalt oppgåvefellesskap.

Kommunestyret kan når som helst skifte ut kontrollutvalet. Ved utskifting av ein eller fleire medlemmer av utvalet skal alle medlemmene veljast på nytt.

4. GENERELL INSTRUKS

Kontrollutvalet skal følgje lov og forskrift og - så langt det høver- dei reglar og retningslinjer for sakshandsaming, møteorden og møtestyring m.m. som er fastsett i Etne kommunestyre, jf. reglement for kommunestyret og politiske utval.

4.1 Teieplikt

For medlemmene, varamedlemmene og sekretariatet for kontrollutvalet gjeld dei allmenne reglane om teieplikt i forvaltningslova. Kontrollutvalet sin medlemmer og *varamedlemmer* skriv under eigen teieplikterklæring.

4.2 Etikk

Utvalet skal ha fokus på kommunen sine etiske retningslinjer og skal i sitt arbeid bidra til å ivareta og styrke innbyggjarane sin tillit til den kommunale verksemd.

Medlemmene bør unngå å komme i situasjonar som vil føre til at det kan stillast spørsmål ved vedkommande sin integritet og dei vert oppmoda til registrere seg i KS sitt styrevervregister.

5. OPPGÅVER

Kontrollutvalet kan i prinsippet ta opp alle forhold ved kommunen si verksemd, så lenge det kan definerast som kontroll og tilsyn. Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt, krevja alle opplysningar, utgreiingar eller alle dokument, og gjera undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføra oppgåvene.

Ansaret for å gjennomføra vedtak ligg til kommunedirektøren, jf. kommunelova § 13-1. Utvalet skal føra kontroll med at vedtak vert sette i verk og etterlevde.

5.1 Internkontroll

Kontrollutvalet fører kontroll med at kommunen si verksemd er forsvarleg sikra ved eit forsvarleg internkontrollopplegg, jf. kommunelova kapittel 25, og dersom det vert naudsynt gje innstilling med tilråding om at det må gjerast tiltak.

5.2 Årsrekneskap

Kontrollutvalet skal sjå til at årsrekneskapane til kommunen og kommunale selskap og føretak vert reviderte på ein trygg måte, og halda seg orientert om revisjonsarbeidet. Kontrollutvalet skal, gjennom sitt tilsyn med revisjonen, skaffa seg naudsynt innsyn i at rekneskapen ikkje inneheld vesentlege feil eller manglar.

Kontrollutvalet skal gi uttale til kommunestyret om rekneskapane, med kopi til formannskapet. Kopien må vere formannskapet i hende tidsnok til at det kan ta omsyn til han før det gir innstilling om årsrekneskapen til kommunestyret.

5.3 Forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå til at det jamleg vert gjennomført forvaltningsrevisjon av verksemda til kommunen.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøkje om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane blir forvalta på ein effektiv måte. Kontrollutvalet skal, innanfor dei rammene som er gjevne av kommunestyret, velje tema og utforme problemstillingar basert på ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Som grunnlag for ein slik plan skal det gjennomførast ein overordna analyse av kommunen si verksemd basert på risiko- og vesentlegvurderingar. Planen skal godkjennast av kommunestyret.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

5.4 Eigarskapskontroll

Kontrollutvalet skal kontrollere om den som utøver kommunen sine eigarinteresser gjere dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyre sine vedtak og anerkjente prinsipp for eigarstyring. I heileigde kommunale selskap har kontrollutvalet rett til å vere til stades i generalforsamling, representantskap og andre eigarorgan. Kontrollutvalet og kommunen sin revisor skal varslast når det skal haldast slike møter.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret har konstituert seg, utarbeide ein plan for gjennomføring av eigarskapskontroll.

Kommunestyret kan fastsetje reglar forkontrollutvalet si kontroll med forvaltninga av kommunen sine interesser i selskap omtalt i kommunelova § 23-6 fyrste ledd og kva dokument mv. som skal sendast til kontrollutvalet.

Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalet å gjere endringar i planen.

5.5 Gransking

Kontrollutvalet skal kunne setje i verk gransking av enkeltsaker/forhold. Formålet er å avklare faktiske forhold og analysere årsaker, og under dette om ein eller fleire enkeltpersonar har gjort feil eller brote reglar.

Gransking kan iverksetjast på eige initiativ eller dersom ordførar eller minst 3 av kommunestyremedlemmene ber om det.

5.6 Orientering frå kommunedirektøren

Kontrollutvalet kan som ledd i å føre kontroll med kommunen si verksemd be kommunedirektøren orientere om aktuelle saker og tema.

6. MØTE OG SAKSHANDSAMING

Møta i kontrollutvalet haldast for opne dører, jf. kommunelova § 11-5, såframt utvalet ikkje vedtek noko anna. Vedtaket må vere grunna med gyldig lovheimel.

Dørene skal stengjast dersom utvalet skal handsama opplysningar som er underlagt teieplikt, jf. Kommunelova § 11-5.

6.1 Førebuing / møteinnkalling / sakliste

Sakliste vert sett opp av leiaren i samråd med sekretariatet. Innkalling med sakliste til møtet skal med høveleg varsel sendast til utvalsmedlemmene og varamedlemmene, ordførar og revisor. Dei to sistnemnde har møte- og talerett i møta til kontrollutvalet.

Kommunedirektøren får alltid tilsendt innkalling med saksliste til orientering, og må møte når han vert kalla inn til møta. Kommunedirektøren eller andre tilsette i kommunen kan bli innkalla til kontrollutvalet for å orientere om ei sak eller gje opplysningar i konkrete tilfelle. Når tilsette i kommune vert kalla inn til møte, skal kommunedirektøren bli orientert om dette på førehand.

Kommunedirektøren kan la seg representera av fullmektig når han finn dette høveleg og kontrollutvalsleiaren elles samtykkjer. Kontrollutvalet kan invitere eksterne personar for å opplyse eller orientere om ei sak.

Møteinnkalling og sakskart er offentlege, men saker som skal unnatakas ålmenta etter lov og forskrift, skal gjerast anonyme på sakskartet. Saksdokument som er merka "*ikkje offentleg, jamfør off.lova.*" vert berre sende ut til dei som skal ha slike dokument for å ta stode i saka.

6.2 Møtestruktur

Utvalet sin leiar er møteleiar. Ved forfall fungerer nestleiar. Har begge forfall, blir særskild møteleiar vald ved fleirtalsval.

Kontrollutvalet kan berre treffe vedtak dersom minst halvparten av medlemmene er til stades under møtet.

Vedtak vert fatta med fleirtal av dei røystene som vert gjevne. Ved likt røystetal i andre saker enn val, vert leiaren si røyst avgjerande.

Utvalet kan treffa vedtak i ei sak som ikkje stod på møtekartet, dersom ikkje møteleiar eller 1/3 av medlemmene set seg imot dette.

6.3 Fjernmøter

Kontrollutvalet kan sjølv beslutte at utvalet kan halde møter som fjernmøter, jf. kst. vedtak 17.09.20, sak 41/20.

Fjernmøte inneber at deltakarane ikkje sit i same lokale, men at dei via tekniske hjelpemiddel likevel kan sjå, høyre og kommunisere med kvarandre. Krava som elles gjeld for møter, gjeld og for fjernmøter.

Et møte som skal lukkes etter kommunelova § 11-5 andre ledd, kan ikkje haldast som fjernmøte.

6.4 Inhabilitet for folkevalte

Kommunelova § 11-1 gjeld òg kontrollutvalet. Når det blir spørsmål om ein medlem er inhabil, skal ikkje medlemmen vere med å handsama spørsmålet, men gå frå møtet.

Dersom ein medlem veit at han vil vera inhabil, må han melda ifrå om dette på førehand, slik at varamedlem kan verta innkalla.

6.5 Melding frå utvalet

Det skal førast møteprotokoll frå møta. Revisor kan forlange utsegnene sine på møta protokollerte. Utskrift av møteprotokollen skal sendast til medlemmene, varamedlemmene, revisor, ordførar og kommunedirektør, og dessutan til kommunestyret til orientering.

Protokollen skal godkjennast i neste møte og skal vere sendt ut på førehand. Særutskrifter frå kontrollutvalsmøtet skal sendast til kommunedirektøren når det vert gjort vedtak som krev handling frå han/ho eller som kopi når revisjon eller andre er mottakarar.

Saker frå kontrollutvalet skal normalt fremjast direkte til kommunestyret for handsaming. I saker der kontrollutvalet har innstillingsrett, har verken kommunedirektør eller folkevalde organ høve til å gje innstilling. Innstillingsretten til kontrollutvalet er knytt til saker der kontrollutvalet rapporterer resultat av sitt arbeid. Dette gjeld mellom anna:

- plan for forvaltningsrevisjon,
- plan for eigarskapskontroll,
- rapportar frå gjennomførte forvaltningsrevisjonar,
- rapportar frå gjennomførte eigarskapskontrollar,
- rapportering om saker som ikkje er følgde opp av administrasjonen,

Saker som skal realitetshandsamast av kommunestyret, skal oversendast til ordførar.

6.6 Oppfølging

Kontrollutvalet skal sjå til at kommunestyret sine vedtak i samband med gjennomførte forvaltningsrevisjonar, blir følgde opp. Kontrollutvalet sitt ansvar for oppfølging er retta mot både administrasjonen og andre folkevalde organ. Kontrollutvalet skal også rapportere til kommunestyret om korleis kommunestyret sine merknadar til forvaltningsrevisjonsrapportar er blitt følgde opp. I tillegg skal det rapporterast om tidlegare saker som etter utvalet si meining ikkje er blitt følgde opp på ein tilfredsstillande måte.

6.7 Fråsegner/uttale

Kontrollutvalet kan gje fråsegn eller uttale seg i saker det får seg førelagt eller i saker dei sjølv vel å handsame. Det er utvalet som organ som skal gje slik fråsegn eller uttale.

6.8 Innsyn og undersøking.

Utvalet skal sjå til at det vert sett i verk undersøking når dette er vedteke av kommunestyret. Utvalet skal sjølv syte for at det vert føreteke undersøking når dei finn det naudsynt.

Kontrollutvalet kan krevje dei opplysningane som er naudsynt for å gjennomføre kontrollar frå interkommunale selskap etter IKS-lova, interkommunale politiske råd, kommunale oppgåvefellesskap, aksjeselskap der ein kommune aleine eller saman med andre kommunar, fylkeskommunar eller interkommunale selskap direkte eller inndirekte eig alle aksjar.

Kontrollutvalet si innsynsrett og rett til å gjere undersøkingar gjeld også overfor andre verksemder som utfører oppgåver på vegne av kommunen. Innsyn og undersøkingar skal imidlertid berre omfatte det som er naudsynt for å undersøke om kontrakt er oppfylt.

Det ligg føre plikt for kommunedirektøren å rapportere eventuelle mistankar om misleghald og monalege avvik til revisjonen, som på si side har plikt til å rapportere dette vidare til kontrollutvalet.

6.9 Rapportering

Kontrollutvalet skal rapportere til kommunestyret resultatet av dei undersøkingar som er gjennomført og resultatet av desse. Dette skal skje ved at uttale til årsrekneskap vert send kommunestyret med kopi til formannskapet, forvaltningsrevisjonsrapportar og rapportar om eigarskapskontroll vert lagt fram for kommunestyret saman med innstilling som også inneheld tilrådingar, samt at kontrollutvalet legg fram årsmelding som vert sendt kommunestyret til orientering.

7 ANDRE FORHOLD

7.1 Sekretariatet

Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalet har den sekretærhjelpa som utvalet treng. Sekretariatet skal sjå til at dei sakene som vert handsama av kontrollutvalet er forsvarleg utgreidde og at vedtaka i utvalet vert sette i verk.

Den som utførar sekretariatfunksjonen for kontrollutvalet er direkte underordna kontrollutvalet og skal følgja dei retningslinene og pålegga som utvalet gjev.

7.2 Bruk av sakkyndig hjelp

Kontrollutvalet kan innhente sakkyndig hjelp utover bistand frå sekretariatet og revisjonen når det vert vurdert som naudsynt.

7.3 Budsjett

Kontrollutvalet skal ha eige budsjett som omfattar kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalet skal lage framlegg til budsjett som skal følgje formannskapet si innstilling til årsbudsjett til kommunestyret etter kommunelova kapittel 14.

7.4 Møte- og talerett i kommunestyret

Leiaren og nestleiararen har møterett i kommunestyret og talerett når utvalet sine saker blir handsama. Er leiar eller nestleiar hindra frå å møta, kan den utvalet peikar ut, få møte- og talerett i kommunestyret i han/ho sin stad.

7.5 Informasjon

Det er normalt leiar av kontrollutvalet som uttalar seg til pressa og andre, på vegne av kontrollutvalet, om saker som utvalet har til handsaming.

7.6 Val av revisjonsordning

Kommunestyret avgjør sjølv om kommunen skal tilsetje eigne revisorar, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med annan revisor. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.7 Val av revisor

Dersom kommunestyret vedtek å konkurranseutsette heile eller deler av revisjonen, gjer kommunestyret sjølv val av revisor etter innstilling frå kontrollutvalet.

7.8 Val av sekretariatsordning

Kommunestyret vel sjølv sekretariat for kontrollutvalet. Vedtaket skal gjerast etter innstilling frå kontrollutvalet, jf. kommunelova § 23-7.

8. HØYRING

8.1 Virkeområde og føremål

Kontrollutvalet kan holde høyringar innanfor sitt ansvarsområde. Med høyring meiner ein her eit møte i kontrollutvalet der ein mottar munnlege forklaringar frå personar som er bede om å møte for å få nærare opplyst ei spesiell sak eller eit saksområde.

Formålet med reglementet er å sikre at kontrollutvalet og kommunestyret får den informasjon som dei treng i kontrollsaker, ei god framdrift i høyringa, samstundes som omsynet til dei som blir kalla inn blir teke vare på.

8.2 Førebuing av høyring

Kontrollutvalet kan med vanleg fleirtal vedta at det skal haldast høyring i ei kontrollsak, og kven som skal kallast inn for å møte. Høyringa skal i utgangspunktet være open, men kontrollutvalet kan likevel med vanleg fleirtal vedta at heile eller deler av høyringa skal være lukka. Vedtaket om heilt eller delvis å gjennomføre høyringa for lukka dører må være grunna med gyldig lovheimel.

Kontrollutvalet må klart definere føremålet med høyringa og kva utvalet venter å oppnå. I tillegg bør kontrollutvalet kunne vente å få grunnlag for kva lærdom som kan trekkast ut av høyringa kontra bruk av andre verkemiddel.

Før høyringa gjennomfører kontrollutvalet særskilte saksførebuande møte. Kontrollutvalet bør gjennomgå dei problemstillingane som dei ønskjer skal bli opplyste, med sikte på å gjere utspørjinga mest mogeleg effektiv. Utvalet må også ta stilling til kor mykje bakgrunnsinformasjon som det er naudsynt å innhente for å gjennomføre høyringa. Vidare bør det òg bli fastsett ein framdriftsplan for høyringa.

I dei saksførebuande møta fastset kontrollutvalet kven som skal veljast som hovudspørjarar under høyringa, jf. pkt. 8.4. Kontrollutvalet kan i tillegg til hovudspørjarar også velje fleire utspørjarar blant utvalet sine medlemmer. Valet av hovudutspørjarar bør skje ut frå omsynet til å få saka breitt opplyst.

8.3 Den innkalla si stilling

Kommunedirektøren/kommunedirektøren har møteplikt ved innkalling til høyring. Andre tilsette i kommunen kan innkallast direkte for å møte til høyring. Kommunedirektøren skal i slike tilfelle alltid varslast, og skal ha høve til å vere til stades. Spørsmål skal stillast direkte til den som er innkalla, men kommunedirektøren skal gis høve til å supplere forklaringa om han/ho meiner det er ønskeleg.

Eksterne aktørar kan inviterast til å møte til høyring for å gje opplysningar.

Den som blir kalla inn eller invitert til å møte til høyring, skal varslast i så god tid som mogleg. Innkallinga skal angi den eller dei saker som kontrollutvalet ønskjer forklaring om. Kopi av dette reglementet skal leggjast ved. Det skal vidare opplysast om høyringa skal være open, og at det vil bli tatt referat. Dei som møter skal ha tilgang til kontrollutvalet sine saksdokument, viss ikkje reglar om unntak frå offentlegheit/ teiepliktfastset seier noko anna.

Dersom eit spørsmål ikkje kan svarast på utan å røpe opplysningar som er under lovbestemt teieplikt, bør den innkalla gjere kontrollutvalet merksam på dette. Den innkalla kan be kontrollutvalet om å få gje forklaring heilt eller delvis for lukka dører. Dersom det blir sett fram slik oppmoding, skal kontrollutvalet avbryte høyringa, og handsame spørsmålet i lukka møte.

Den innkalla skal ha høve til å ha med ein medhjelpar. Den innkalla har rett til å konferere med hjelpar før svar blir gjeve. Dersom møteleiaren gjer høve til dette, kan hjelpar supplere forklaringa. Dersom hjelpar krev honorar må betaling av desse utgiftene bli avklart på førehand.

8.4 Gjennomføringa av høyringa

Kontrollutvalet si leiar skal fyrst orientere om temaet for høyringa og dei prosedyrane som gjeld. Leiaren ser etter at spørsmåla held seg innanfor det tema som er definert, og at den innkalla sin rettstryggleik blir ivareteke.

Før kontrollutvalet startar si utspørjing, skal den innkalla få inntil 10 minuttar til å gje si versjon av saka. Leiaren kan utvide den innkalla si taletid i så stor grad som det blir sett som naudsynt for å opplyse saka.

Høyringa byrjar med at valt hovudutspørjar stiller sine spørsmål. Deretter får dei andre medlemmene i kontrollutvalet ordet til spørsmål i den rekkefølgje som dei ber om. Etter at utspørjinga er over, skal den innkalla få høve til å gje ei kort sluttkommentar.

Kontrollutvalet sine medlemmer skal ikkje ha meningsutveksling under høyringa. Medlemmene skal heller ikkje kommentere dei svar som blir gjeve, anna enn der dette inngår som ein naturleg del av eit oppfølgingsspørsmål. Upassande eller fornærmeleg åtferd eller spørsmål er ikkje tillate og skal påtalast av møteleiar.

Eit medlem av kontrollutvalet kan krevje at høyringa blir avbroten for at kontrollutvalet skal handsame den vidare framdrift, mellom anna framlegg om at høyringa skal avsluttast eller fortsette for lukka dører.

Kontrollutvalet kan berre ta imot teiepliktsopplysningar for lukka dører. Under ei open høyring må kontrollutvalet sine medlemmer ikkje referere eller vise til opplysningar underlagt lov- eller instruksfesta teieplikt.

8.5 Etterarbeid

Kontrollutvalet skal utarbeide rapport frå høyringa. Kommunedirektøren skal ha høve til å uttale seg til rapporten, jf. kommunelova § 23-5. Kommunedirektøren sin uttale skal ligge ved rapporten.

Rapporten oversendast kommunestyret for sluttbehandling, med innstilling frå kontrollutvalet

9. IVERKSETJING

Reglementet trer i kraft straks det er vedteke av kommunestyret.

Forum for
kontroll og tilsyn

.....

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Innhold

Oppsummering av anbefalinger	3
1. Innledning	4
2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller	6
2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret	6
2.2 Rolleavklaringer	6
3. God forvaltningsskikk	8
3.1 God forvaltningsskikk	8
3.2 Skriftlige henvendelser	8
3.3 Muntlige henvendelser	9
3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt	10
4. Sekretariatets behandling av henvendelser	12
4.1 Ulik praksis	12
4.2 Forslag til fremgangsmåte	12
5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser	13
5.1 «Trafikklysmodellen»	13
5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat	13
6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser	15
6.1 Ressurser	15
6.2 Valg av kontrollhandlinger	15
7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid	16
7.1 Informasjon til innbyggere og andre	16
7.2 Kommunikasjonsstrategi	16
VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	17
VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret	19
VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?	20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.¹

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy, Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS, Ragnhild

Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

¹ [Kontrollutvalgsboka](#) 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloittes uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle²

Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte

Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen

Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak.³

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.⁴

² Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.

³ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.

⁴ Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part⁵ i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

⁵ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ⁶ og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.⁷

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekkliste⁸ som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.⁹

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

⁶ [Rettleiar til offentleglova](#) kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

⁷ For mer informasjon om arkiv, se [FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for](#)

kontrollutvalgssekretariat (2015)

⁸ [Sjekkliste for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.](#)

⁹ Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at "du som er med i kontrollutvalget..." Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsendar(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølv vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:

Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:

Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legge henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelsen er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp».

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei,

som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?				
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?				
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?				
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?				
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?				
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?				
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?				
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?				
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?				
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?				
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?				
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?				

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressurssituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon

Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøre videre undersøkelser.

Orienteringer

Kontrollutvalget kan invitere kommunedirektøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen

Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)

Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.¹⁰

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser

Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring¹¹

En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.

¹¹ [Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer \(2014\).](#)

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

<https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspeil-til-kontrollutvalget.17203.aspx>

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man

kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.
- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB

¹² Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova [§ 4](#) har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.

Offentleglova [§ 4](#) nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Blir dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: [Arkivverket](#)

Forum for
kontroll og tilsyn

MØTEPROTOKOLL

Møte: Årsmøte 2024
Tid: 4. juni 2024 | kl. 15.45 – 16.30
Sted: Quality Airport Hotel, Gardermoen

Saksliste:

Saknr.	Sak:
ÅS 1/2024	Registrering av årsmøtedelegater
ÅS 2/2024	Konstituering av årsmøte 2024
ÅS 3/2024	Godkjenning av innkalling og saksliste
ÅS 4/2024	Styrets årsmelding 2023
ÅS 5/2024	Årsregnskap og revisjonsberetning 2023
ÅS 6/2024	Handlingsplan 2024-2025
ÅS 7/2024	Fastsetting av kontingent for 2025
ÅS 8/2024	Årsbudsjett 2025
ÅS 9/2024	Innkommne forslag/vedtektsendring
ÅS 10/2024	Valg av styre
ÅS 11/2024	Valg av revisor
ÅS 12/2024	Valg av valgkomite

4. juni 2024

Hogne Haktorson

Vestland fk, sekretariat for kontrollutvalet

Ann-Britt Eira Sara

Ann-Britt Eira Sara (Jun 10, 2024 11:10 GMT+2)

Kontrollutvalget Kautokeino

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

ÅS 1/2024 REGISTRERING AV ÅRSMØTEDELEGATER

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at ___ av medlemmene var til stede.

Behandling i møte:

Registreringen viste at det var 78 medlemmer til stede på årsmøtet.

Årsmøtet godkjente registreringen.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at 78 av medlemmene var til stede.

ÅS 2/2024 KONSTITUERING AV ÅRSMØTE 2024

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

ÅS 3/2024 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

ÅS 4/2024 STYRETS ÅRSMELDING 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

Behandling i møte:

Styremedlem Terje Engvik orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

ÅS 5/2024 ÅRSREGNSKAP OG REVISJONSBERETING FOR 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

Behandling i møte:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

ÅS 6/2024 HANDLINGSPLAN 2024-2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

Behandling i møte:

Nestleder Jane Anita Aspen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

ÅS 7/2024 FASTSETTING AV KONTINGENT FOR 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	Kontingent 2025 (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	Kontingent 2025 (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

ÅS 8/2023 ÅRSBUDSJETT 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

Behandling i møte:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

ÅS 9/2024 INNKOMNE FORSLAG/VEDTEKTSENDRING

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

ÅS 10/2024 VALG AV STYRE

Forslag fra valgkomiteen

Kandidater:			
KU medlem	Line FUSDahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Jane Anita Aspen</i>	<i>2023- 2025 ikke på valg</i>	<i>Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal</i>
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Tom Øyvind Heitmann</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark</i>
Sekr medlem	<i>Solveig Kvamme</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS</i>
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	<i>Einar Sandlund</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Konsek Trøndelag IKS</i>

Leder, Line FUSDahl (2024-2025)

Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

Behandling i møte:

Medlem av valgkomiteen, Berit Pauline Pedersen presenterte forslaget. Det var ingen som ønsket skriftlig avstemming. Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlemmene ble valgt til slutt.

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Line FUSDahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Jane Anita Aspen</i>	<i>2023- 2025 ikke på valg</i>	<i>Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal</i>
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Tom Øyvind Heitmann</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark</i>
Sekr medlem	<i>Solveig Kvamme</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS</i>
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	<i>Einar Sandlund</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Konsek Trøndelag IKS</i>

Leder, Line FUSDahl (2024-2025)

Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

ÅS 11/2024 VALG AV REVISOR

Forslag fra valgkomiteen

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

Behandling i møte:

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

ÅS 12/2024 VALG AV VALGKOMITE

Innstilling til vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	<i>Lars Hansen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Salten Kontrollutvalgsservice</i>
Sekr medlem	<i>Berit Pauline Pedersen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>K-sekretariatet</i>
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	<i>Mette Jensen Moen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat</i>

Leder, Lars Hansen (2024-2025)

Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Behandling i møte:

Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlem ble valgt til slutt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	<i>Lars Hansen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Salten Kontrollutvalgsservice</i>
Sekr medlem	<i>Berit Pauline Pedersen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>K-sekretariatet</i>
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	<i>Mette Jensen Moen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat</i>

Leder, Lars Hansen (2024-2025)

Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Velkommen til webinar for kontrollutvalg 1. november

«Kontrollutvalgets møter og det som skjer mellom møter»

Tilbakemeldingene etter FKTs fagkonferanse i juni 2024 tyder på at mange kontrollutvalgsmedlemmer ønsker mer grunnopplæring. Hvordan få til tydelige roller og samspill i møtene? Hvordan kan man unngå konflikt i kontrollutvalget? Hvordan kan enkeltmedlemmer ta initiativ?

Nå kan du melde deg på FKTs webinar 1. november fra 12.00 – 14:00:

Program:

- 12.00 Velkommen v/styreleder Line FUSDahl og generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen
- 12.05 Kontrollutvalgets møter – praktiske og rettslige rammer, v/Bjørn Halvor Wikasteen, K-sekretariatet
- 13.00 Dialogen mellom sekretariatet og kontrollutvalgets leder, case fra Vestre Toten v/Kjetil Solbrækken, Kontrollutvalgstjenester AS
- 13.15 «Selvsagt nyttig for begge parter å ha en plan for kontrollutvalgets virksomhet» v/professor Jan F Bernt, UiB
- 13.30 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret, Yngve Haugstvedt, Kontrollutvalget i Vestby kommune
- 14.00 Slutt

Pris:

- Webinaret er gratis for alle medlemmer
- Prisen for andre er kr 500

Lenke til webinaret sendes ut til deltakerne et par dager før arrangementet. Påmelding fra vår hjemmeside: [Webinar for kontrollutvalg 1. november 2024 - Forum for kontroll og tilsyn \(fkt.no\)](https://www.fkt.no/webinar-for-kontrollutvalg-1-november-2024)